

๒๒/๕๕
๒๒/๕๕
๖.๒

สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

๒-๔ ก.ค. ๒๕๖๐

ปริญญานิพนธ์
ของ
พิทพิชัย หรรษะอุดม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม ๒๕๖๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๖/๕๕๖

สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

บทคัดย่อ
ของ
พิพพิชัย หรรษอุดม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

พฤษภาคม 2550

พิทพิชัย หรรษอุดม. (2550). สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด
เชียงใหม่. ปรินุณยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร. ยุทธนา
ไชยจุลกุล, อาจารย์ ดร. พรรณี บุญประกอบ.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคม เพื่อศึกษา
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล และเพื่ออธิบายพฤติกรรมการมี
ส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลจากสภาพแวดล้อม
ทางการเมืองและลักษณะทางจิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 คนที่อาศัยอยู่
ใน 8 หมู่บ้าน จาก 4 องค์การบริหารส่วนตำบลใน 4 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ตัวแปรอิสระที่ศึกษา
มี 3 กลุ่ม ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางการเมือง 3 ตัวแปร เช่น การรับข่าวสารทางการเมือง
สัมพันธ์ภาพทางการเมืองกับเพื่อน การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ลักษณะทางจิต 2 ตัวแปร
เช่น เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้สึกมีสมรรถนะ
ทางการเมือง และลักษณะทางชีวสังคม 2 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ เครื่องมือที่ใช้
เป็นแบบสอบถาม 1 ชุด จำนวน 7 ตอน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติการทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิเคราะห์
ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เปรียบเทียบรายคู่โดยการเขียนคำสั่ง
มาโนวา (MANOVA Script) และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise
Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และการเข้าร่วมกลุ่ม
ในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหาร
ส่วนตำบล

3. พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมือง และเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้คิดเป็นร้อยละ 31.4

POLITICAL ENVIRONMENTS AND PSYCHOLOGICAL TRAITS AFFECTING POLITICAL
PARTICIPATION BEHAVIOR OF HOUSEHOLD HEADS IN TAMBON ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, CHIANGMAI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
PITPICHAI HANSAUDOM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Master of Science degree in Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University
May 2007

Pitpichai Hansaudom. (2007). *Political Environments and Psychological Traits Affecting Political Participation Behavior of Household Heads in Tambon Administrative Organization, Chiangmai Province*. Master thesis, M.S.(Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Yutthana Chaijukul, Dr. Pannee Boonprakob.

The purposes of this research were to compare political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization with bio-social factors, to study interaction between political environments and psychological traits affecting political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization, and to explain political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization from two independent variables, i.e; political environments and psychological traits.

The sample in this research consisted of 400 household heads, who are located in 8 villages of 4 Tambon Administrative Organizations in 4 districts, Chiangmai province. There were three group of independent variables; namely, three variables of political environment factor in the first group, i.e; political news, political relationship with peers, and participation with the local group; two variables of psychological trait factor, i.e; attitude toward political participation in Tambon Administrative Organization, and political efficacy; two variables of bio-social factor, i.e; education and income. The instruments was a 7 part questionnaire.

Statistical methods that used to analyze data were t-test, Two-way Analysis of Variance, MANOVA Script, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research result was found that :

1. The household heads with different education and income had no different political participation behavior at the .05 level of statistical significance.
2. There were no interactions between political efficacy and participation with the local group affecting political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization.

3. There was interaction between political news and attitude toward political participation in Tambon Administrative Organization affecting political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization.

4. The predictive variable of political participation behavior of household heads in Tambon Administrative Organization; political news, participation with the local group and political relationship with peers could jointly predict political participation behavior in Tambon Administrative Organization at 31.4%.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

ของ

พิทพิชัย หรรษาอุดม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

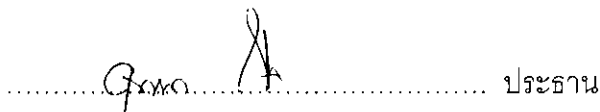

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

วันที่ 14 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

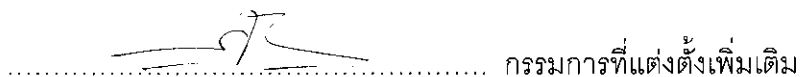
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

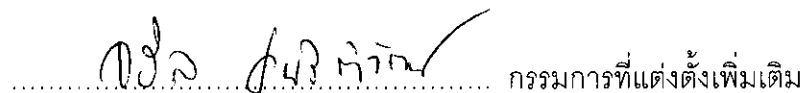
(อาจารย์ ดร.ยุหนะ ไชยจุล)

(อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนง)

(อาจารย์ ดร.จรัส อุณัฐติวัฒน์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
สถาบันพระปกเกล้า

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่องนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันพระปกเกล้า และสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยการอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งคณาจารย์ทุกท่านของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ได้ร่วมกันถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิธีวิทยาการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์ จนทำให้ผู้วิจัยมีความสามารถในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.ยุทธนา ไชยจุล ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.พรณี บุญประกอบ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้เสียสละเวลาเป็นอย่างมาก และให้ความกรุณาเป็นที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนคอยให้กำลังใจตลอดระยะเวลาของการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป จินนี และอาจารย์ ดร.จรัส อุ่นฐิติวัฒน์ กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่มีประโยชน์ ส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎิ โยเหลา อาจารย์วรรณะ บรรจง และอาจารย์ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย รวมถึงให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน และหัวหน้าครัวเรือนใน 9 หมู่บ้านของจังหวัดเชียงใหม่ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งพนักงานและเจ้าหน้าที่ของอบต.สันทราย อ.สารภี อบต.ขุนคง อ.หางดง อบต.ร้องวัวแดง อ.สันกำแพง และอบต.แม่สา อ.แม่ริม รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ทุกคนที่คอยอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน และประชาสัมพันธ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา นายพิทยา หรรษอุดม และมารดา นางนารณสินี น้อยยมที่ให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อของลูกมาโดยตลอด จนกระทั่งลูกสามารถสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทได้ รวมทั้งคุณย่ามณี หรรษอุดม ที่ได้อบรมเลี้ยงดูผู้วิจัยมาตั้งแต่เยาว์วัย ขอขอบคุณคุณพ่อดวงจันทร์-คุณแม่ศรีพรรณ พงษ์ถวาย นางทักษิณา ดอนปัน นางสาวรัตนานุกุลคำ นายชาลี ตียานน และนางสาวปรียาภรณ์ พงษ์ถวาย รวมทั้งผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่มา ณ โอกาสนี้ คุณค่าและประโยชน์แห่งความมานะพยายามจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่พระคุณของบิดา มารดา และคุณย่า ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการด้านต่างๆ แก่ศิษย์

พิทพิชัย หรรษอุดม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	6
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
นิยามปฏิบัติการ	7
ข้อดกลงเบื้องต้น	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
สมมุติฐานในการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล	14
แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง	17
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	20
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	22
ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล	29
การรับข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้า ครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	30
สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ หัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	35
การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้า ครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับพฤติกรรม	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	43
ความรู้สึที่มีสมรรถนะทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ	
หัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล	48
ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน	
ในองค์การบริหารส่วนตำบล	51
รายได้กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การ	
บริหารส่วนตำบล	52
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเพิ่มเติม	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	54
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย	80
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	83
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	92

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	105
ประวัติย่อผู้วิจัย	149

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	หัวหน้าครัวเรือนที่ใช้ในการวิจัย	55
2	ข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่	69
3	ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	71
4	ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตกับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	72
5	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน	73
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาตามความรู้สึกลี้ภัยทางการเมือง ร่วมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน	74
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาตามการรับข่าวสารทางการเมือง ร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของ หัวหน้าครัวเรือน	75
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาการรับข่าวสารทางการเมือง และ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้า ครัวเรือน ในแต่ละกลุ่ม	76
9	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่.....	77
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความ เชื่อมั่น(α) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การ บริหารส่วนตำบล	129
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความ เชื่อมั่น(α) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเมือง	130
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความ เชื่อมั่น(α) ของแบบสอบถามลักษณะทางจิต	131

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	12
2	สรุปผลการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ จากสภาพแวดล้อมทางการเมือง และลักษณะทางจิต	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การกระจายอำนาจของรัฐ จัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยิ่งในปัจจุบันนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่น(Local Government) ถือได้ว่าเป็นกระแสหลักของการพัฒนาศักยภาพการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เนื่องจากการปกครองที่สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างหลากหลายของสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทสำคัญในการปกครองประชาชนจึงมีโอกาสดำเนินการเลือกตัวแทนของท้องถิ่นด้วยตนเอง เข้ามาเป็นผู้กำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ เพื่อให้ผลประโยชน์ตกอยู่กับส่วนรวมความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถูกถ่ายทอดและสะท้อนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบของแผนพัฒนาประเทศหลายฉบับ เริ่มต้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529 และฉบับที่ 6 พ.ศ.2530-2534 ที่มุ่งเอาชนบทเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศโดยมีคำกล่าวว่า"ชนบทไทยคือหัวใจของชาติ" (ชูวงศ์ ฉายะบุตร; และวิศิษฐ์พร วัฒนาพิน.2548: 454) สู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544 มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของคนทั้งความรู้ ความสามารถ ประสพการณ์ ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพ นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน จนถึงปัจจุบันในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 ได้นำฐานคิดมาจากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ ย่อมแสดงให้เห็นว่าทั้ง 4 แผน ต่างก็มุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนและพื้นที่ในชนบทอย่างรอบด้าน อันนำไปสู่แนวทางปฏิบัติด้วยการริเริ่มและใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นฐานในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าวให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย ทั้งนี้ เพื่อความอยู่ดีกินดีและการยกระดับคุณภาพชีวิต รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อความต้องการหรือแก้ปัญหาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในชนบทได้ทันที่ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกจัดตั้งขึ้นมาโดยคำนึงถึงพื้นที่และจำนวนประชากรครอบคลุมทั่วประเทศ

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย สามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1.รูปแบบทั่วไป ได้แก่ 1.1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด(อบจ.) 1.2) เทศบาล และ1.3) องค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) 2.รูปแบบพิเศษ ได้แก่ 2.1) กรุงเทพมหานคร(กทม.) และ2.2)เมืองพัทยา(โกวิทย์ พวงงาม.2547: 65) โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)

ทั่วประเทศ มีจำนวน 6,744 แห่ง ครอบคลุมประชากร 43.689 ล้านคน(คิดเป็นร้อยละ 70.63 ของประเทศ) และพื้นที่ 0.457 ล้านตารางกิโลเมตร(คิดเป็นร้อยละ 95 ของประเทศ) และมีความหนาแน่น 95.7 คน/ตารางกิโลเมตร (โกวิทย์ พวงงาม.2546: 13-15 อ้างอิงจาก กรมการปกครอง.2545) แสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แม้ว่าจะมีขนาดเล็ก แต่ก็มีความจำนวนมากและเข้าถึงประชาชนในชนบทได้มากที่สุด

การเข้าร่วมทางการเมืองของประชาชน มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นบ่อเกิดแห่งความยุติธรรม ก่อให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองและเป็นพลังแห่งการสร้างสรรค์ ตลอดจนเป็นเกราะป้องกันระบบการกดขี่ ทั้งยัง เป็นมรรควิธีที่จะดึงเอาความฉลาดและความสามารถของประชาชนพลเมืองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ (ประจิตร มหาหิง. 2529: 233-234) หากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาคการเมืองย่อมเกิดความอ่อนแอ ทำให้อำนาจการปกครองตกไปอยู่ในมือของบุคคลบางกลุ่มและเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามามีบทบาทแทนประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ ล้วนเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มีผลให้การพัฒนาทางการเมืองไทยเป็นไปอย่างล่าช้า แม้ว่ารัฐธรรมนูญพ.ศ.2540 ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ได้พยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกด้านแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่าประชาชนยังเข้าร่วมทางการเมืองในปริมาณน้อยอยู่เช่นเดิม การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ยังคงอยู่ในสังคมไทย ทั้งนี้ การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไปถึงระดับประเทศ ซึ่งแนวโน้มของประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นสูง ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติสูง ส่วนประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นต่ำ ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติต่ำ (ถม ทรัพย์เจริญ. 2523: 2) ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยระดับชาติ เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาการเมืองในวงกว้าง ซึ่งในบั้นปลายจะนำไปสู่ความเข้าใจทางการเมืองระดับชาติโดยง่าย (โกวิทย์ พวงงาม.2546: 36) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับทุกชั้นทุกภาคของประชาชนมากที่สุด ซึ่งการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ติดตามตรวจสอบและร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ล้วนเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาตำบลนั่นเอง (วาสนา นรลักษณ์. 2540: 3) ย่อมแสดงให้เห็นว่าหากปราศจากรากฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่นแล้ว จะส่งผลกระทบ

ถึงเสถียรภาพและความมั่นคงของการเมืองระดับชาติ ทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยประสบกับความล้มเหลวได้ในอนาคต

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของชุมชนในการพัฒนาประชาธิปไตยในองค์การบริหารส่วนตำบลตามภูมิภาคของประเทศไทย (นรินทร์ เศรษฐบุตร; สมคิด เลิศไพฑูรย์; และสายทิพย์ สุคติพันธ์.2541: 69) พบว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในกระบวนการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ภาคใต้ เป็นภาคที่มีการตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 94.9 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจังหวัดขอนแก่น มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 81.8 ภาคเหนือ โดยจังหวัดลำพูน มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 72 และภาคกลาง โดยจังหวัดสมุทรสงครามมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 48.8 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าประชาชนในภาคเหนือเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น ทำให้เกิดคำถามตามมาว่าเหตุใดประชาชนภาคเหนือจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลปริมาณต่ำ แล้วมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลมีอะไรบ้างและมีมากน้อยเพียงใด จากรายงานสถิติของการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปีพ.ศ.2540 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 67.21 ต่อมาปีพ.ศ.2542 มีผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 60.78 (กระทรวงมหาดไทย.2543: ออนไลน์) จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ทั้งที่เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่และมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับหนึ่งของภาค และมีจำนวนประชากรมากที่สุด รวมทั้งมีความเจริญเป็นอันดับสองรองจากกรุงเทพมหานคร แบ่งการปกครองออกเป็น 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 204 ตำบล และ1,973 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 30 เทศบาลตำบล 180 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 7 สภาตำบล (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่. 2549: ออนไลน์)

การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาจังหวัด ที่ภาครัฐไม่ควรละเลยหรือนิ่งเฉย อันจะส่งผลให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ความไม่ไว้วางใจในการปกครองส่วนท้องถิ่น ขยายไปถึงการปกครองส่วนภูมิภาค ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชนให้ลดน้อยลง จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในภาคเหนือโดยวสันต์ สุวรรณ(2547: 148) และสุวิทย์ จันแข่ง(2547: 1) พบว่า ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองน้อย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี เช่น มีระดับการศึกษาน้อย และมีรายได้น้อย เพราะฉะนั้น การใช้

จิตวิทยามวลชน ด้วยการอาศัยช่องทางและวิธีการในการสื่อสาร เพื่อเร่งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนในพื้นที่ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยชัยทัศน์ ใจยาน(2543: 1) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรใช้สื่อโดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มชนชั้นล่าง จัดให้มีการศึกษาหลักสูตรวิชาการเมืองการปกครอง รวมทั้งจัดตั้งและจัดฝึกอบรมกลุ่มทางสังคม ก็จะสามารถช่วยแก้ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภาคเหนือในภาพรวมได้

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนและสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัย ทำให้ทราบว่าปัญหานี้ น่าจะมีสาเหตุที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเมือง และปัญหาส่วนบุคคล สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเทศตะวันตก ซึ่งเป็นแม่แบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีมิลเบรทและโกล (Milbrath; & Goale.1977) ได้เสนอกรอบการวิเคราะห์พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับบุคคล ว่ามีอยู่ 2 ประการ คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม(Environmental Factors) และปัจจัยส่วนบุคคล(Personal Factors) (ไชยพร ตันจทิจิตานนท์.2536: 39-40 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goale.1977) จากเหตุผลที่กล่าวมาในข้างต้นย่อมแสดงให้เห็นว่าสาเหตุดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนในภาคเหนือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลน้อย

หัวหน้าครัวเรือน เป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นผู้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกบ้าน โดยได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นหัวหน้าจากสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนนั้น หัวหน้าครัวเรือนมักเป็นผู้ที่มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว มีความสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนคนอื่นๆ ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและรู้ปัญหาในพื้นที่ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่เป็นอย่างดี โดยเฉพาะลักษณะเขตท้องที่การปกครองตำบล ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ชิดตัวและมีผลกระทบโดยตรงกับตนเองและครอบครัว ประกอบกับความสำคัญของหัวหน้าครัวเรือนในฐานะเป็นผู้นำทางความคิด ทำให้มีบทบาทชี้นำและเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งให้คำปรึกษาต่างๆแก่สมาชิกครัวเรือนในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนโดยตรง ยังมีผู้สนใจทำการศึกษาน้อยและเป็นส่วนที่ยังขาดคำตอบอยู่ มีเพียงการศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียง พบว่า พฤติกรรมเชิงประชาธิปไตยของคณะกรรมการหมู่บ้าน จะมีมากกว่าในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การไปฟังหาเสียงเลือกตั้งและการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งพฤติกรรมเชิงประชาธิปไตยดังกล่าวจะมีในสัดส่วนที่มากกว่าหัวหน้าครัวเรือน (ศุภรัตน์ รัตนมุขย์; และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ.2540: 83) งานวิจัยนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนด้วย หัวหน้าครัวเรือนซึ่งควรมีบทบาทหรือแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยเหตุนี้ หัวหน้าครัวเรือน ถือเป็นตัวแทนของสมาชิกในครัวเรือนที่สามารถ

เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในตำบลได้ จึงเป็นมูลเหตุทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) ซึ่งได้สรุปผลการศึกษาของเขา จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมากในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลว่าเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้นำปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการเมืองและปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยนี้ ส่วนพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล และการทำงานให้กับพรรคการเมือง แต่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเพียง 3 ด้าน เพราะจากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่าการทำงานให้กับพรรคการเมืองไม่สอดคล้องกับบริบทการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลของไทย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางชีวสังคม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีปฏิสัมพันธ์กันหรือไม่ ที่จะมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทั้งสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตร่วมกัน สามารถอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคม
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่ออธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางการเมือง ลักษณะทางจิต และลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้อง โดยการนำเอาข้อค้นพบไปประกอบการพิจารณากำหนดแผนการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาชุมชน เข้าบรรจุไว้ในแผนพัฒนาตำบลของอบต. อันนำไปสู่การปฏิบัติโดยอาศัยโครงการและกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เป็นสื่อกลางในเข้าถึง เข้าใจประชาชน และร่วมพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการศึกษาวิจัยเชิงลึกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)ของจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจาก 22 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ รวม 288,141 ครัวเรือน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่, 2546ข: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 คนที่อาศัยอยู่ใน 8 หมู่บ้าน จาก 4 องค์การบริหารส่วนตำบลใน 4 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สภาพแวดล้อมทางการเมือง

1.1.1 การรับข่าวสารทางการเมือง

1.1.2 สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน

1.1.3 การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น

1.2 ลักษณะทางจิต

1.2.1 เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

1.2.2 ความรู้สึกรักมีสมรรถนะทางการเมือง

1.3 ลักษณะทางชีวสังคม

1.3.1 ระดับการศึกษา

1.3.2 รายได้

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก อยู่ใกล้ชิดและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในชนบท โดยมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีรายได้และทรัพย์สินเป็นของตนเอง ตลอดจนมีภารกิจและหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546)

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้ตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในและนอกบ้าน โดยได้รับการยอมรับและยกย่องให้เป็นหัวหน้าจากสมาชิกคนอื่นในครัวเรือน รวมทั้งต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

นิยามปฏิบัติการ

1. **พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงพฤติกรรมในการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1.1 การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการไปตรวจดูรายชื่อตนจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ศึกษาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แจ่งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้ง ติดตามการนับผลคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งผลการเลือกตั้งให้สมาชิกในครัวเรือนทราบ

1.2 การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการเข้ามาเชิญชวนโน้มน้าวผู้อื่นเห็นความสำคัญของการไปเลือกตั้งและออกไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการพูดจาอย่างมีเหตุผล การให้ความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลือกตั้งอบต.แก่สมาชิกในครัวเรือน เพื่อนบ้านและคนในชุมชน

1.3 การตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการไปร่วมตรวจสอบการทำงานในโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินงาน ด้วยการเข้ารับฟังการประชุมของสภาอบต. ติดตามความคืบหน้าและผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆ ของอบต. ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม คัดค้านข้อบัญญัติหรือมติของอบต. ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน แสดงความคิดเห็น-วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสมาชิกและผู้บริหารอบต. และเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารอบต.

สำหรับการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated rating scale) 5 ระดับ จาก เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ถึง ไม่เคยเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

2. สภาพแวดล้อมทางการเมือง หมายถึง สิ่งแวดล้อมรอบตัวทางการเมืองที่มีปฏิสัมพันธ์กับหัวหน้าครัวเรือนและก่อให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธ์ภาพทางการเมืองกับเพื่อนและการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น

2.1 การรับข่าวสารทางการเมือง หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมาย ประกาศทางราชการ และความถี่การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับการวัดการรับข่าวสารทางการเมือง วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามข่าวสารทางการเมืองของไทยของวรรณะ บรรจง(2546: 199-200) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อที่ได้รับ ในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 4 ระดับ จาก มาก ปานกลาง น้อย ถึง ไม่เคยเลย และตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความรู้ในการรับข่าวสารทางการเมืองนั้น ในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก เป็นประจำ บ่อยครั้ง ค่อนข้างบ่อย ค่อนข้างน้อย ถึง น้อยครั้ง แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ตอน มาคูณกัน ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

2.2 สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.ของเพื่อน แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน และให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน

สำหรับการวัดสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามกลุ่มเพื่อนสนิทของพรณี ตรังคสันต์(2544: 123-124) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 8 ข้อในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

2.3 การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เข้าร่วมชุมนุมกลุ่ม เข้าประชุมกลุ่ม เข้าปฏิบัติงานกลุ่ม และร่วมสังสรรค์กลุ่ม

สำหรับการวัดการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการเข้าร่วมกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นของไชยพร ตัณฑิจิตานนท์(2536: 220) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

3. **ลักษณะทางจิต** หมายถึง ลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้หัวหน้าครัวเรือน เกิดพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหาร ส่วนตำบลและความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

3.1 **เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง ปริมาณความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึก พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยง ที่จะกระทำการมี ส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

สำหรับการวัดเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามทัศนคติทางการเมืองของวรรณะ บรรจง (2546: 190-191) ตามแนวคิดของแมคไกว์(McGuire.1969) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มี เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

3.2 **ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง** หมายถึง การที่หัวหน้าครัวเรือนรับรู้ ว่า ตนเองมีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

สำหรับการวัดความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง วัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัย ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของไชยพร ตันทีจิตานนท์(2536: 227-228) ที่ได้พัฒนาแบบวัดมาจากงานวิจัยของเดอฮุก; ลอวีร์; และไลอ้อนส์(Dehoog; Lowery; & Lyons.1990) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated rating scale) 6 ระดับ จาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้าง ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มี ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ย ในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

4. **ลักษณะทางชีวสังคม** หมายถึง ลักษณะพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือนที่มีต่อ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วย ระดับการศึกษาและรายได้

4.1 **ระดับการศึกษา** หมายถึง จำนวนปีที่หัวหน้าครัวเรือนใช้ระยะเวลาในการศึกษา โดยแบ่งช่วงระดับการศึกษาออกเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาจบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และผู้ที่มี ระดับการศึกษาจบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 รายได้ หมายถึง ปริมาณรายได้ที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับจากการประกอบอาชีพ โดยไม่หักค่าใช้จ่ายและหนี้สิน เป็นรายเดือนต่อคน โดยแบ่งช่วงรายได้ออกเป็นผู้ที่มีรายได้สูง และผู้ที่มีรายได้ต่ำ และใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างรวมในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

ข้อดกของเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างและพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะกรณีหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น จึงไม่รวมหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลและเทศบาลนครของจังหวัดเชียงใหม่ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างในข้างต้น อาจไปซ้อนทับกับบุคคลที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในตำบลและหมู่บ้าน เช่น นายกอบต. รองนายกอบต. สมาชิกอบต. กำนัน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้าน งานวิจัยนี้ จึงไม่รวมบุคคลดังกล่าวเข้าเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยจะทำการสุ่มใหม่เพื่อให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

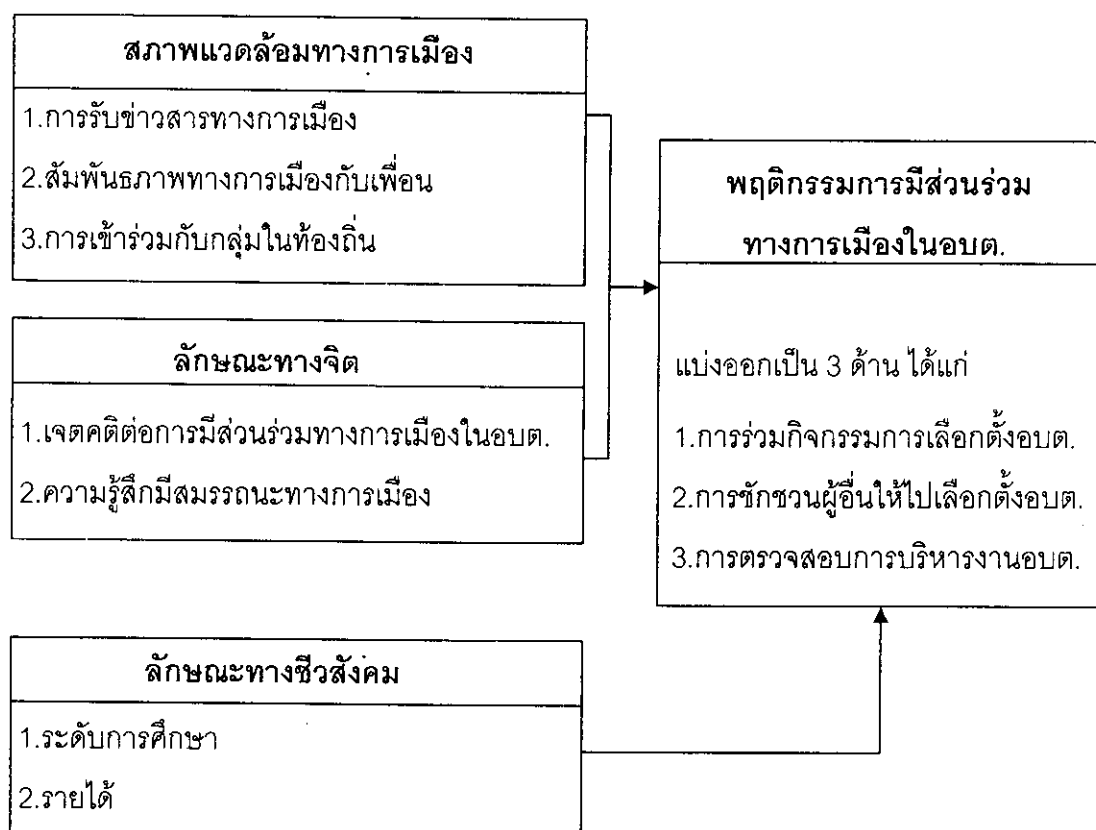
ทั้งนี้ เรื่องการกำหนดประชากร ผู้วิจัยได้เลือกนำลักษณะเขตท้องที่การปกครองอำเภอมารเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยเท่านั้น จึงไม่รวมถึงลักษณะเขตท้องที่การปกครองกิ่งอำเภอย่อยในการศึกษาวิจัยนี้ด้วย เพราะกิ่งอำเภอมิฐานะเป็นส่วนราชการที่เป็นส่วนย่อยของอำเภอตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ด้วยการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์และปรับให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย เพราะผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดนี้ มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

สภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ 1.การรับข่าวสารทางการเมือง 2.สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และ3.การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น นอกจากสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อ

การกำหนดหรือการกระทำพฤติกรรมของบุคคลแล้ว ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ลักษณะส่วนบุคคล ก็เป็นสิ่งที่สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวได้ ประกอบด้วย ลักษณะทางจิต ได้แก่ 1.เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และ 2.ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ 1.ระดับการศึกษา และ 2.รายได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบของประจิตร มหาหิง (2529: 255-259 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goel, 1977) ที่ได้รวบรวมมาจากการวิจัยของตนเองและคนอื่น มาสนับสนุนเพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเพิ่มเติม ซึ่งสามารถสรุปออกมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

- 1.หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
- 2.หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

3. หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้สึกรับสมรรถนะทางการเมืองสูงและมีการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม

4. หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม

5. สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางชีวสังคม และศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอธิบายพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล
2. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล
5. ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล
6. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเพิ่มเติม

1. การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล

การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น

การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนประชาชนในท้องถิ่นให้มีโอกาสในการเรียนรู้การปกครองตนเอง ทำให้รัฐบาลสามารถลดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบและงบประมาณแผ่นดินลงไปได้มาก เป็นผลดีต่อการบริหารงานของส่วนกลางที่จะมีความคล่องตัว รวดเร็ว ฉับไว ทั้งยังช่วยสะท้อนภาพลักษณ์ บรรยากาศทางการเมืองที่ดี ด้วยเหตุนี้ การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญถือเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิธีการหนึ่ง ควบคู่กับการออกกฎหมายขึ้นมารองรับ ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ ได้ให้คำจำกัดความของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึง การแบ่งอำนาจ(Deconcentration) และการโอนอำนาจ(Devolution) โดยความหมายแรก หมายถึง การที่ท้องถิ่นไม่ได้มีอำนาจในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายได้อย่างอิสระ แต่มีการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายที่เกิดขึ้นนั้น จะกระทำโดยหน่วยงานหรือตัวแทนของรัฐบาลกลางที่ลงไปทำงานในท้องถิ่น (Administrative or Bureaucratic Decentralization) ส่วนความหมายที่สอง หมายถึง การที่ท้องถิ่นได้รับโอนอำนาจในการตัดสินใจ

อย่างแท้จริง โดยหน่วยการปกครองท้องถิ่นหรือตัวแทนของท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกนั้น จะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจ และกำหนดนโยบายได้ด้วยตนเอง โดยที่ส่วนกลางไม่เข้ามาบีบบังคับหรือมี ก็จะเป็นบทบาทที่จำกัดเฉพาะบางเรื่องที่มีความสำคัญต่อความมั่นคงของประเทศเท่านั้น (Political or Democratic Decentralization) (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์.2545: 6 อ้างอิงจาก The United Nations.1962) ต่อมาความหมายมีความโน้มเอียงไปในแง่การโอนอำนาจมากกว่าการแบ่งอำนาจ สอดคล้องกับอุทัย หิรัญโต (2523: 2-3) และประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526: 3-6) ได้ให้ความหมายว่า การที่รัฐบาลยินยอมมอบอำนาจ (Devolution) การปกครองและการบริหารในกิจการต่างๆ ให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นดำเนินการปกครองตนเอง (Local self government) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจ ทั้งทางการเมืองและการบริหาร ในการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายของท้องถิ่นตนเอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง จึงมีฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน (Representative bodies) มีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น เช่น การจัดระเบียบบริหารราชการท้องถิ่นของประเทศไทย อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล คล้ายคลึงกับโกวิทย์ พวงงาม (2543: 27-28) ที่ให้ความหมายว่า เป็นหลักการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยอิสระตามสมควร เป็นการมอบอำนาจทั้งด้านการเมืองและการบริหาร เป็นเรื่องที่ท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบาย และควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2548) ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา 78 บัญญัติว่า "รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น" (ไทย.2549: 20) ยิ่งช่วยย้ำว่าปัจจุบันสังคมไทยได้ตื่นตัว และให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง

ฐานคิดของการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นการเพิ่มอำนาจและบทบาทของทั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นในการดูแลตนเอง (Local self-government or Autonomy) ให้มากขึ้น ทำให้เกิดกระบวนการหรือรูปแบบการถ่ายโอนภารกิจต่างๆ ที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเคยรับผิดชอบมาให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการหรือจัดทำ อาทิ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

ซึ่งการกระจายอำนาจนั้นมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ดังนี้ 1) เพื่อให้การดำเนินกิจการต่างๆ ตรงกับความต้องการและปัญหาของในท้องถิ่นมากที่สุด 2) เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน เพราะกระบวนการสั้นกว่า 3) เพื่อความประหยัด 4) เพื่อสามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่า และ 5) เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและสร้างความรู้สึกรักผูกพันของคนในท้องถิ่นที่มีต่อชุมชนตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันมีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 รองรับในการขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าวให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ (สกก.) สังกัดสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลหรืออบต. เป็นหน่วยงานหนึ่งที่เกิดจากผลพวงของแนวคิดการกระจายอำนาจ อีกทั้งยังเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด อยู่ใกล้ชิดและมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นชนบทมากที่สุด ซึ่งมีพื้นที่รับผิดชอบในเขตตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีความเป็นอิสระในการบริหารงาน มีรายได้ และทรัพย์สินเป็นของตนเองภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนมีภารกิจ และหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อาทิ 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ 7) คุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม.2546: 175) รวมทั้งมีการจัดตั้งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขึ้นมาในกระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 เป็นการย้ายถึงเจตนารมณ์ดังกล่าว เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาให้คำปรึกษา แนะนำในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การบริหารงานบุคคล การเงิน การคลังและการบริหารจัดการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่.2549: ออนไลน์)

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีที่มาและเป็นส่วนหนึ่งของหลักการปกครองตนเอง(Self government)ตามปรัชญาการปกครองที่ยึดถือมาช้านานว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนทุกคนจึงเข้าไปมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการปกครองในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าชื่อ การรวมตัวเพื่อส่วนรวม การแสดงความคิดเห็นและการตรวจสอบการบริหารงานของภาครัฐหรือท้องถิ่น ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการเสริมสร้างวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม(Participant political culture) ให้เข้ามาแทนที่วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือการยอมรับอำนาจของผู้ปกครองเหมือนอดีต ซึ่งวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการเมืองเป็นอย่างดี เห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เพื่อควบคุมกำกับและตรวจสอบให้ผู้ปกครองทำการปกครองสนองต่อความต้องการของประชาชน สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ด้วยการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์และปรับให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย อีกทั้งมีความสอดคล้องกับการเมืองท้องถิ่นของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวคิดนี้ มีลักษณะฐานคิดคล้ายคลึงกับแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ที่สามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลได้อย่างครอบคลุมและเป็นเหตุเป็นผล

จากการสังเคราะห์งานเขียนที่สำคัญในเรื่องแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ งานเขียนของวูล์ฟอิงเกอร์และโรเซนสไตน์ (Wolfinger; & Rosenstone.1980) งานเขียนของสเติ่นและคนอื่นๆ (Strate; et al.1990) และงานเขียนของเคนนี (Kenney.1992) โดยโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003: 8-30) เขาจึงได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งถือเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่คอยกระตุ้นให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง 4 ด้าน อันประกอบด้วย การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้ง การตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลหรือองค์กรท้องถิ่น และการทำงานให้กับพรรคการเมือง ส่วนปัจจัยเชิงเหตุดังกล่าวมีดังนี้

1.สภาพแวดล้อมทางการเมือง

1.1 ธรรมชาติทางการเมืองของบุคคล ประกอบด้วย การรับข่าวสารทางการเมือง และสัมพันธ์ภาพทางการเมืองกับเพื่อน ซึ่งมนุษย์ทุกคนจำเป็นจะต้องมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับ

ผู้อื่นในครอบครัว กลุ่มเพื่อน ทำให้มีการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนกระตุ้นให้บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมือง

1.2 การเคลื่อนไหวทางการเมืองของบุคคล ประกอบด้วย การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ซึ่งการรวมกันเป็นกลุ่มจะช่วยให้เกิดพลังขับเคลื่อน เกิดอำนาจในการต่อรอง และสามารถที่จะกดดันรัฐบาลหรือองค์กรท้องถิ่น ให้จัดทำหรือดเว้นกระทำการตามนโยบาย แผนและโครงการต่างๆ ตามข้อเรียกร้องได้ตรงกับความต้องการของกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนกระตุ้นให้บุคคลมีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ลักษณะส่วนบุคคล

2.1 ลักษณะทางจิต ประกอบด้วย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง เป็นแรงจูงใจที่คอยสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีเจตคติที่ไม่ดี ส่วนผู้ที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ขาดความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

2.2 ลักษณะทางชีวสังคม ประกอบด้วย

2.2.1 อายุ ผู้ที่มีอายุมาก มีแนวโน้มว่าจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

2.2.2 ระดับการศึกษา ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูง มีแนวโน้มว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำ

2.2.3 รายได้ ผู้ที่มีรายได้สูง มีแนวโน้มว่าจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการร่วมกิจกรรมการเลือกตั้ง ด้านการชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้ง ด้านการตรวจสอบการบริหารงานรัฐบาลหรือองค์กรท้องถิ่น และด้านการทำงานให้กับพรรคการเมือง แต่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลือกมาเพียง 3 ด้าน คือ ด้านการร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนสาเหตุที่ไม่เลือกด้านการทำงานให้กับพรรคการเมือง มาร่วมศึกษาด้วยนั้น มีหลักฐานทางเอกสารที่พบว่า ด้านการทำงานให้กับพรรคการเมืองไม่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลของไทย ทั้ง 2 แห่ง คือ แก่งองค์

และแง่ตัวบุคคล กล่าวคือ แง่องค์กร ไม่สอดคล้องกับข้อกฎหมาย ซึ่งแท้ที่จริงแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเป็นอิสระ จึงปราศจากการแทรกแซงใดๆจากหน่วยงานอื่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2548) ในหมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 284 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า " องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ..." (ไทย.2549: 70) อีกทั้งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ.2546) ในหมวด 2 องค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 43 บัญญัติว่า "องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น" และมาตรา 66 บัญญัติว่า "องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม" (ไทย.2547: 14,28) ส่วนแง่ตัวบุคคล ซึ่งผู้ที่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างส่วนท้องถิ่น จะต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2548) ในหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย ตามมาตรา 70 บัญญัติว่า "บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชน

ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง..." (ไทย.2549: 19)

จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว แสดงให้เห็นว่าด้านการทำงานให้กับพรรคการเมือง ไม่สอดคล้องกับบริบททางการเมืองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลของไทย เพราะการที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะองค์กรที่เป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระ หรือข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างส่วนตำบลที่เข้าไปทำงานหรือยุ่งเกี่ยวกับพรรคการเมือง จึงไม่สอดคล้องกับข้อกฎหมายทั้งแ่งองค์กรและแง่ตัวบุคคล

ส่วนปัจจัยเชิงเหตุตามแนวคิดของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ควบคู่กับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ แต่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาปัจจัยเชิงเหตุดังกล่าวทั้งหมด ยกเว้นตัวแปรอายุ ส่วนสาเหตุที่ไม่เลือกอายุมาร่วมศึกษาด้วยนั้น จากทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ผู้วิจัย

ได้ข้อสรุปว่า ในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้บริบทการเมืองท้องถิ่นของไทย ในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่นิยมนำตัวแปรอายุมาศึกษา เพราะไม่พบผลที่เด่นชัดว่ามีความเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบกับงานวิจัยของวสันต์ สุวรรณ(2547) ไม่พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน รวมทั้งงานวิจัยของมนตรี นาคสมบูรณ์(2540) และสุวิทย์ จันแข่ง(2547) ต่างไม่พบว่า อายุ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่นกัน

3. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมุมมองของนักวิชาการตะวันตก ได้ให้ความหมายใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน สามารถแบ่งออกได้ 2 ทรรศนะ ดังนี้ ทรรศนะแรก มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปรายทางการเมือง การร่วมชุมนุมเพื่อรับฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การร่วมรณรงค์หาเสียง การใช้กำลังรุนแรงทางการเมือง การโน้มน้าวให้ความเห็นชอบหรือคัดค้านรัฐบาล และการประท้วง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ โดยไม่สนใจว่าจะถูกบังคับหรือโดยสมัครใจ สำเร็จหรือล้มเหลว ได้แก่ แมคคอสกี้(McClosky.1968) ; รัน(Rush.1992) และทรรศนะที่สอง มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชนตามวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ ไวเนอร์ (Weiner.1971) ; มิลเบรทและโคล (Milbrath; & Goel.1977) ; โรเซนสไตน์และแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003)

ส่วนความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในมุมมองของนักวิชาการไทย สามารถแบ่งออกได้ 4 ทรรศนะ ดังนี้ ทรรศนะแรก มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนเข้าร่วม ได้แก่ ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก(2536); นรนิติ เศรษฐบุตร; สมคิด เลิศไพฑูรย์; และสายทิพย์ สุคติพันธ์(2541) ; วัชรวิทย์ ไชยสาร(2545ก) ทรรศนะที่สอง มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องการทำของบุคคลและชุมชน ได้แก่ มยุรา โลหะพิริยะกุล(2546) ; วรรณะ บรรจง(2546) ; สรรักษ์ เลี่ยมสุวรรณ(2546) ทรรศนะที่สาม มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องกระบวนการทางการเมือง ได้แก่ นิสากร แสงเสน่ห์(2543) และทรรศนะที่สี่ มองการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเรื่องพฤติกรรมบุคคลที่แสดงออกมา ได้แก่ ธวัช พิริปัญญบุตร(2541)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นการแสดงออกของประชาชนหรือชุมชน ที่จะเข้าไปมีบทบาทร่วมกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ทั้งเป็นไปตามแบบแผนหรือไม่มีแบบแผน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือกระทำการเปลี่ยนแปลงใดๆ ให้เกิดขึ้นทั้งทางตรง

และทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการสรรหา การกำหนดนโยบาย แผน และการบริหารงานของผู้บริหารทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้อุปประโยชน์แก่ส่วนรวม

ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2548) ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา 76 บัญญัติว่า “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐทุกระดับ” (ไทย.2549: 20) ยิ่งช่วยย้ำว่า ปัจจุบันสังคมไทยได้ตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม สังคมที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้มีการจัดแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ออกเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct democracy) มีรากฐานมาจากแนวคิดของรูสโซ(Rousseau) ที่ว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคม 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือประชาธิปไตยทางอ้อม(Representative democracy or Indirect democracy) ตามทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งตัวแทนตน เข้าไปทำหน้าที่ในสภา และประชาชนยังพอมีช่องทางควบคุมการเมืองการปกครองได้บ้าง โดยที่ประชาชนต้องได้รับการรับรอง เช่น สิทธิการพูด การเขียน การรับรู้ข่าวสารข้อมูล การนับถือศาสนา และสิทธิเท่าเทียมในศาล เป็นต้น 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบกึ่งทางตรง(Semi-direct democracy) เป็นการนำการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีตัวแทน กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงมาผสมผสานกัน 4) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม(Participatory Democracy) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่อยู่ตรงกลางระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบตัวแทนที่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งอย่างเดียวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบตัวแทนที่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้ง และสิทธิอื่นๆ และ5)การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพหุการเมือง(Plural politics) เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่หลากหลายรูปแบบผสมผสานกันไป คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง เช่น การเข้าชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย การออกเสียงประชามติ เป็นต้น และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบตัวแทน เช่น การเลือกตั้งเพื่อให้ได้ผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนเอง เป็นต้น รวมทั้งการยอมรับความเป็นพหุสังคมเคารพความแตกต่าง และความหลากหลายในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (วัชรฯ ไชยสาร. 2545ฯ: 61-62)

สำหรับการแสดงออกของประชาชนหรือชุมชนที่จะเข้าไปมีบทบาทร่วมกิจกรรมทางการเมืองนี้ ได้มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง อาทิ มิลเบรทและโคล (Milbrath; & Goel.1977: 12-19) ได้จำแนกกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน 6 ด้าน ได้แก่

1)การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 2)การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง 3)การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน 4)การติดต่อกับทางการ 5)การเป็นผู้ประท้วง และ6)การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง คล้ายคลึงกับบรรณิธิ เศรษฐบุตร; สมคิด เลิศไพฑูรย์; และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2541: 6-9) ได้สรุปกิจกรรมทางการเมืองที่จัดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ได้แก่ 1)การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 2)การอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์การเมือง 3)การหาเสียงสนับสนุนให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัคร 4)การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกดดันทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์สาธารณะ 5)การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการเฉพาะอย่าง และ6)การประท้วง การเดินขบวน การร่วมชุมนุมแสดงความไม่พอใจ การลงชื่อประท้วง ตลอดจนการใช้ความรุนแรง

จากการทบทวนเอกสารข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีลเบรทและโคล (Milbrath; & Goel.1977: 12-19) และบรรณิธิ เศรษฐบุตร; สมคิด เลิศไพฑูรย์; และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2541: 6-9) ได้เสนอลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่คล้ายคลึงกัน อันได้แก่ 1)การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ถือได้ว่าเป็นการร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างหนึ่ง 2)การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคและเจ้าหน้าที่รณรงค์หาเสียง การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง รวมทั้งการหาเสียงสนับสนุนให้พรรคการเมืองหรือผู้สมัคร ถือได้ว่าเป็นการชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างหนึ่ง 3)การอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง ถือได้ว่าเป็นการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างหนึ่งเช่นกัน ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองแท้จริงแล้ว ก็คือ พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลแสดงออกนั่นเอง สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

4. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

การปกครองท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องใกล้ตัวที่หัวหน้าครัวเรือนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีส่วนได้เสียโดยตรง เป็นผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลกับหัวหน้าครัวเรือนต่างต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จำเป็นที่จะต้องขอความร่วมมือ และประสานงานกับหัวหน้าครัวเรือน เพื่อให้นโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ในขณะที่หัวหน้าครัวเรือนก็คอยถ่วงดุลอำนาจสอดส่อง เฝ้าระวังพฤติกรรมที่ส่อทุจริตของผู้บริหาร-สมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้ง

ประเมินผลการปฏิบัติงานและตรวจสอบการบริหารงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผลประโยชน์ส่วนรวมตกอยู่กับชุมชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน มีดังนี้ 1)สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต.หรือนายกอบต. 2)ไปเลือกตั้งสมาชิกสภาอบต. 3)ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติหรือ คำแนะนำโดยชอบของอบต. 4)เสียภาษีให้อบต. ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนด 5)เข้าร่วม เป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง 6)ร้องขอให้ออกข้อบัญญัติตำบล โดยราษฎรไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอบต.นั้น 7)ตรวจสอบ ควบคุมการทำงานอบต.โดยตรวจสอบ พฤติกรรมของสมาชิกสภาอบต. ที่ประชาชนเลือกตั้งให้ทำประโยชน์แก่ประชาชน, เข้าร่วมรับฟัง การประชุมของสภาอบต. อย่างสม่ำเสมอ, ขอรับทราบข้อมูลข่าวสารจากอบต., ตรวจสอบแผนพัฒนา ของอบต. หากเห็นว่าการทำงานไม่โปร่งใส, ตรวจสอบการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีของอบต. ว่ามีการใช้จ่ายเงินไปทำอะไรบ้าง ตรงตามแผนพัฒนาประจำปีของอบต.หรือไม่, ตรวจสอบติดตาม การก่อสร้างโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณของอบต.ว่าถูกต้อง โปร่งใส และ เกิดประโยชน์หรือไม่, คัดค้านข้อบัญญัติหรือมติของอบต.ที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อน, ร่วมกับอบต. แสดงความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียของโครงการรัฐตามกระบวนการประชาธิปไตย, ติดตาม ข้อมูลข่าวสารและประกาศของอบต. 8)ให้ข้อมูล ข่าวสาร คำแนะนำหรือแจ้งปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนแก่อบต. 9)เสียสละแรงงาน ทรัพย์สิน ร่วมในโครงการอบต. 10)ร่วมมือกับหน่วยงาน ราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรเอกชนในการพัฒนาชนบทตามแผนพัฒนาตำบลของอบต. 11)ร่วมกิจกรรมทั่วไปของอบต. โดยเฉพาะการพัฒนาชนบทและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และ12)เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อเป็นฐานกำลังในการพัฒนาท้องถิ่นกับอบต.(อุดม เขียววงศ์.2545: 59-61) อาจกล่าวได้ว่า หัวหน้าครัวเรือน ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนทั่วไปนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ หัวหน้าครัวเรือนจึงถูกสมาชิกในครัวเรือนและสังคมคาดหวังให้เข้าไปเป็นตัวแทนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นระดับตำบล

จากการทบทวนเอกสารข้างต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่อุดม เขียววงศ์ (2545: 59-61) ได้เสนอทั้ง 12 ข้อนั้น มีความสอดคล้อง กับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) ที่ผู้วิจัยใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การร่วมกิจกรรม การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) มาทำการศึกษา ซึ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมในการเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล จากการทบทวนเอกสารในข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ สอดคล้องกับวัชรวิชัย (2545: 61-62) ที่ได้การจัดรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสังคมที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ แต่ในงานวิจัยนี้เข้าลักษณะใน 2 รูปแบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct democracy) มีรากฐานมาจากแนวคิดของรุสโซ (Rousseau) ที่ว่าประชาชนทุกคนต้องมีส่วนกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคม ได้แก่ การตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล และ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) ตามทฤษฎีอำนาจอริปไตยเป็นของชาติ ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกตัวแทนตน เข้าไปทำหน้าที่ในสภา และประชาชนยังพอมีช่องทางควบคุมการเมืองการปกครองได้ ได้แก่ การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

- การตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (Direct democracy) แสดงออกในการไปร่วมตรวจสอบการทำงานในโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินงาน

- การร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องการความริเริ่มของพลเมืองมากกว่าการลงคะแนนเสียง ก่อนหน้าที่จะมีการเลือกผู้แทนท้องถิ่นย่อมแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่กระตือรือร้นร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางการเมือง ซึ่งการร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งของหัวหน้าครัวเรือนเป็นส่วนหนึ่งในพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความเป็นรูปธรรม และสามารถแสดงออกให้เห็นได้

- การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect democracy) แสดงออกในการเข้ามาเชิญชวนโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของการไปเลือกตั้งและออกไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการชักชวนมีความสำคัญในการโน้มน้าวจิตใจของบุคคลให้เกิดการคล้อยตาม โดยมีพฤติกรรมแสดงออกตามที่บุคคลหรือกลุ่มคาดหวัง

การวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแท้จริงแล้ว ก็คือ พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลแสดงออก ซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ สำหรับการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีผู้สนใจศึกษาโดยสร้างแบบวัดและแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้

เริ่มต้นจากแคมเบล กุลิน และมิลเลอร์ (Cambell; Gurin; & Miller.1954) ได้สร้างดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง(Index of political participation) มีลักษณะการวัดที่ค่อนข้างหยาบแต่ใช้ได้ดีในการวัดกิจกรรมการเลือกตั้งในระดับชาติ โดยแบบวัดนี้ ได้แบ่งกิจกรรมทางการเมือง 3 ระดับ จาก สูง(การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและทำกิจกรรมทางการเมืองแบบอื่นด้วย) ปานกลาง(การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างเดียว) ถึง ต่ำ(ไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง แต่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นบ้าง) ซึ่งข้อความในแบบวัดนี้ มีเพียง 5 คำตอบ จึงเหมาะสมกับการวิจัยในกลุ่มคนจำนวนมาก ต่อมาแมททิวส์และโปรโทร (Bennett.1975: 135; citing Matthews; & Prothro.1966) พบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะของการสะสม ได้สร้างแบบวัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยใช้มาตราวัดแบบกัตต์แมน(Guttman scale) โดยเสนอข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ฯลฯ แล้ววัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะสะสมนั้น โดยแบ่งระดับของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็น 5 ระดับ เริ่มตั้งแต่ การไม่เข้าร่วมกิจกรรมใดๆ เลยเป็นระดับที่ 1 การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองเป็นระดับที่ 2 การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นระดับที่ 3 การเข้าร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเป็นระดับที่ 4 และการเป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองเป็นระดับที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด .98 สำหรับคนผิวขาว และ .95 สำหรับคนนิโกร หลังจากนั้นแบบวัดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งไนท์ และเวอร์บา (Nie; & Verba. 1972: 350-357) ได้สร้างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสร้างข้อคำถามครอบคลุมลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์หาเสียง การมีกิจกรรมในชุมชน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 14 ข้อ โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า(Rating scale) 4 ระดับ จาก บ่อยครั้ง บางครั้ง เกือบจะไม่เคย ถึง ไม่เคย ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้เคยนำไปใช้สอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 7 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ ยูโกสลาเวีย ในจีเลีย ญี่ปุ่น และอินเดีย เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละประเทศอีกด้วย (Nie; Verba; & Kim. 1978)

ส่วนประเทศไทยนั้น ไชยพร ตันทีจิตานนท์(2536) ได้สร้างแบบสอบถามกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาลของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

นครเชียงใหม่ โดยสร้างข้อคำถามครอบคลุมลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การมีบทบาทในชุมชน การสื่อสารทางการเมือง และการประท้วงเทศบาล จำนวน 21 ข้อคำถาม โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า(Rating scale) 4 ระดับ จาก ทุกครั้ง บ่อยครั้ง นานๆ ครั้ง ถึง ไม่เคยเลย มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .90 ส่วนธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ; และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ(2542) ได้สร้างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองลักษณะอื่นๆของประชาชนชั้นกลาง โดยสร้างข้อคำถามครอบคลุมลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประเพณีนิยมระดับสูง แบบประเพณีนิยมระดับปานกลาง แบบประเพณีนิยมระดับต่ำ และแบบการเมืองใหม่ จำนวน 21 ข้อคำถาม โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า(Rating scale) 3 ระดับ จาก เคยหลายครั้ง เคยบ้าง ถึง ไม่เคย อีกทั้งมยุรา โลหะพิริยะกุล(2546) ได้สร้างแบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสร้างข้อคำถามครอบคลุมลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ได้แก่ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียง การเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง และการสื่อสารทางการเมือง จำนวน 17 ข้อคำถาม โดยใช้มาตราวัดแบบประเมินค่า(Rating scale) 5 ระดับ จาก เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้งบางครั้งว นานๆ ครั้ง ถึง ไม่เคยเลย มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .82

จากการทบทวนเอกสารทั้งต่างประเทศและในประเทศข้างต้น อันได้แก่ ดัชนีการมีส่วนร่วมทางการเมือง(Index of political participation)ของแคมเบล กุลิน และมิลเลอร์ (Cambell; Gurin; & Miller.1954) แบบวัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแมททิวส์และโปรโทร (Mattews; & Prothro.1966) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมทางการเมืองของไนท์และเวอร์บา (Nie; & Verba. 1972) แบบสอบถามกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาลของไชยพร ดันท์จิตานนท์(2536) และแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองลักษณะอื่นๆของธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ; และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ(2542) รวมทั้งแบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมยุรา โลหะพิริยะกุล(2546) ทำให้ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

สำหรับการวิจัยนี้ จะใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยมปฏิบัติการใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003) เพื่อสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่หัวหน้าครัวเรือนได้เข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล แบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบ

เพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 5 ระดับ จาก เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆครั้ง ถึง ไม่เคยเลย เช่นเดียวกับมาตรวัดในแบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของมยุรา โลหะพิริยะกุล(2546) โดยความหมายของคะแนน คือ หัวหน้าครัวเรือนที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า ซึ่งข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการและกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ด้วยการสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการไปตรวจดูรายชื่อตนจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ศึกษาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แจ่งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้ง ติดตามการนับผลคะแนนเลือกตั้ง และแจ้งผลการเลือกตั้งให้สมาชิกในครัวเรือนทราบ

2. การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการเข้ามาเชิญชวนโน้มน้าวผู้อื่นเห็นความสำคัญของการไปเลือกตั้งและออกไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการพูดจาอย่างมีเหตุผล การให้ความรู้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการเลือกตั้งอบต.แก่สมาชิกในครัวเรือน เพื่อนบ้านและคนในชุมชน

3. การตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนแสดงออกในการไปร่วมตรวจสอบการทำงานในโครงการต่างๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินงาน ด้วยการเข้ารับฟังการประชุมของสภาอบต. ติดตามความคืบหน้าและผลการดำเนินงานของโครงการต่างๆของอบต.ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม คัดค้านข้อบัญญัติหรือมติของอบต.ที่กระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน แสดงความคิดเห็น-วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสมาชิกและผู้บริหารอบต. และเข้าชื่อถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารอบต.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ก่อนหน้านี้ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย ได้แก่ กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษาและเยาวชน โดยงานวิจัยของวัชรวิ ด่านกุล(2540) ทำการศึกษาเยาวชนทั้งชายและหญิง อายุ 18-20 ปี ส่วนศักดิ์ระพี วัฒนปริญญา(2544) ทำการศึกษา

นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาที่มีอายุ 18 ปี รวมทั้งมยุรา โลหะพิริยะกุล(2546) ทำการศึกษานิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กลุ่มผู้นำท้องถิ่น โดยงานวิจัยของธวัช พิริยปัญญาบุตร (2541) ทำการศึกษาทำนุและผู้นำหมู่บ้าน, กลุ่มข้าราชการ โดยงานวิจัยของวรรณะ บรรจง(2546) ทำการศึกษาข้าราชการครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้ ซึ่งจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การศึกษาพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนยังมีผู้สนใจทำศึกษาน้อยและเป็นส่วนที่ขาดคำตอบอยู่ โดยมีการศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียง พบว่า พฤติกรรมเชิงประชาธิปไตยในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการหมู่บ้านมีสัดส่วนมากกว่าหัวหน้าครัวเรือน(ศุภรัตน์ รัตนมุขย์; และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ.2540: 83) ย่อมแสดงให้เห็นว่าหัวหน้าครัวเรือนยังมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่ต่ำ ซึ่งแท้ที่จริงแล้วควรมีบทบาทหรือแสดงพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นระดับที่สูงขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ดำรงอยู่ด้วยความมั่นคง นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่สำคัญ ดังนี้

เริ่มต้นจากมนตรี นาคสมบูรณ์(2540) ได้ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ใน 8 ตำบลของอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 225 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.การเลือกตั้งอบต. 2.กิจกรรมการเลือกตั้งอบต. 3.การบริหารของอบต.และ4.กิจกรรมของอบต. พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอบต.อยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับจากการดำเนินงานของอบต.อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ ระดับการศึกษา ซึ่งผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้ ซึ่งผู้ที่มีรายได้มาก มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ปานกลางและรายได้น้อย และความคาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของอบต. โดยผู้ที่คาดหวังในการรับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของอบต.มากมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่คาดหวังการได้รับประโยชน์น้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ จันแข่ง(2547) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการณ์เข้าร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลระแหงเมือง อำเภอสามมดแดง จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ในตำบลระแหงเมือง จำนวน 378 คน ซึ่งแบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1.การออกเสียงเลือกตั้ง 2.การพูดคุยปรึกษาเรื่องการเลือกตั้ง 3.การเป็นผู้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง 4.การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 5.การประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ6.การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับปานกลาง ส่วนการศึกษา รายได้ ความสนใจ

ข่าวสารทางการเมือง และการรับรู้ในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสันต์ สุวรรณ(2547) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วม ระดับการมีส่วนร่วม และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนอายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไปที่อยู่ในตำบลหนองจ่อม จำนวน 500 คน ซึ่งแบ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2 ด้าน ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมเนียมนิยม และ 2. การมีส่วนร่วมแบบอรรถนิยมนิยม พบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบที่ต่างๆ กัน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบธรรมเนียมนิยมมากกว่าแบบอรรถนิยมนิยม ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำมากกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลางและระดับสูง และสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ อาชีพ รายได้ การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในท้องถิ่นหรือหมู่บ้าน และการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) ด้วยการศึกษารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ความคาดหวังในการได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของอบต. ความสนใจข่าวสารทางการเมือง การรับรู้ในกิจกรรมของอบต. การดำรงตำแหน่งที่สำคัญในท้องถิ่นหรือหมู่บ้าน และการเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยอาจกล่าวได้ว่าหัวหน้าครัวเรือน ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนทั่วไปนั่นเอง

5. ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย และประมวลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดปัจจัยที่ผู้วิจัยคาดว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยปัจจัยเชิงเหตุ

ที่ผู้วิจัยศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1)สภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และการเข้าร่วมกับกลุ่มในห้องถิ่น 2)ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง รวมทั้ง 3)ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดของปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามลำดับดังนี้

สภาพแวดล้อมทางการเมือง

การรับข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

การติดต่อสื่อสาร ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการกำหนดและการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน โดยมีช่องทางการสื่อสารที่เป็นเครื่องมือการพัฒนา ประกอบด้วย สื่อมวลชน ถือเป็นการสื่อสารที่มีโครงสร้าง(แบบใหม่) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ทีวี อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ หนังสือ แผ่นปลิว แผ่นพับ และสื่อสารบุคคล ถือเป็นการสื่อสารที่ไม่มีโครงสร้าง(แบบดั้งเดิม) ได้แก่ การสนทนาแบบปากต่อปาก (สุรพงษ์ ใสธนะเสถียร.2541: 314) ซึ่งได้มีการนำเอารูปแบบของทฤษฎีสองทอด(Two-step flow Model) มาอธิบายการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองว่าจะพยายามกระจายข่าวสารต่างๆ จากส่วนกลางออกไปสู่ผู้นำ ซึ่งอาจจะเป็นการกระจายผ่านสื่อมวลชน หรือใช้สื่อบุคคลเข้าถึงกลุ่มผู้นำในชุมชนก่อนแล้วจึงให้ผู้นำชุมชนเหล่านี้นำเอาข่าวสารที่ได้รับไปเผยแพร่อีกทอดหนึ่งให้ประชาชนรับรู้ (เสรี วงษ์มณฑา.2540: 725-726) ประกอบกับทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารของเลอเนอร์(Lerner) ได้อธิบายว่า การสื่อสารที่ทันสมัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การรับข่าวสารของคนในสังคมมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการขัดเกลาทางสังคม เกิดจินตภาพใหม่ และเกิดการเคลื่อนย้ายทางสังคม ตลอดจนผลักดันให้สังคมวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะทันสมัยในรูปแบบของการติดต่อระหว่างบุคคล ระหว่างบุคคลต่อกลุ่มคน หรือกลุ่มคนต่อกลุ่มคนที่ผ่านสื่อต่างๆ จนกระทั่งคนในสังคมยอมรับโดยทั่วกัน ทั้งยังช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นและจูงใจให้คนเข้ามามีส่วนร่วมในพฤติกรรมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น (สนธยา พลศรี.2545: 179-180 อ้างอิงจาก Lerner) ในปัจจุบันระบบการสื่อสารได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สื่อมวลชนจึงเป็นองค์กรที่เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสาร ความเคลื่อนไหวและช่วยเสริมสร้างค่านิยมทางการเมืองแก่ประชาชน ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่คอยชักจูงผู้มีอำนาจเวลากระทำการอันมิชอบ ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้และเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้อง อันจะช่วยเสริมสร้าง

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย โดยคุณลักษณะพิเศษของสื่อมวลชน มีศักยภาพสูงกว่าการสื่อสารแบบอื่น เนื่องจากมีความกว้างขวางสามารถเข้าถึงกลุ่มคน ได้ทุกสถานที่ และทุกเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมืออันทรงพลังต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของสังคม จากการสังเคราะห์งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์ และแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003: 24) ได้ข้อสรุปว่า ผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมือง จากสื่อมวลชนมาก จะมีความตื่นตัวและมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสาร น้อย

การรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ถือได้ว่ามีความสำคัญในการช่วยพัฒนา ความรู้ และเผยแพร่กระจายข่าวสาร รวมทั้งสามารถสร้างและเปลี่ยนเจตคติของบุคคลได้ โดยเฉพาะ โทรทัศน์ มีผลต่อการสร้างเจตคติใหม่ๆของเด็กและผู้ใหญ่ (วรรณะ บรรจง.2546: 31 อ้างอิงจาก Ornstein; & Levine.1985: 345) ส่วนการรับข่าวสารของคนไทย อยู่ภายใต้เงื่อนไขของความชอบ ความเข้าใจ ซึ่งผูกพันกับวัย เพศ ระดับการศึกษา อาชีพและความสะดวกในการรับสาร(ไชยพร ตันทีจิตานนท์.2536: 48 อ้างอิงจาก สมควร กวียะ.2523) ทั้งนี้ จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2529: 72) ได้สรุปการสื่อความรู้และการรับการถ่ายทอดความรู้ของเกษตรกรจากแหล่งวิชาการต่างๆ ได้ 4 วิธี คือ 1) การรับการถ่ายทอดจากคนในหมู่บ้าน 2) การรับความรู้จากที่อื่น เช่น การเดินทางไปดูงานหมู่บ้าน ที่ประสบผลสำเร็จ 3) การรับความรู้จากบุคคลภายนอก เช่น จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ 4) การรับความรู้จากระบบสื่อสาร เช่น วิทยุ สิ่งพิมพ์ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชนบท มีแหล่งรับรู้ความรู้หลายช่องทาง ทำให้ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านระบบสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ สามารถเผยแพร่กระจายไปทั่วทุกแห่งในชนบท ส่วนเบอเรลสัน ลาซาร์สเฟล และ แมคफी (ชัลช จงสืบพันธ์.2527: 34 อ้างอิงจาก Berelson; Lazarsfel; & Mcphee.1966) พบว่า ปริมาณการเปิดรับสื่อสารมวลชน มีผลกระทบทางบวกต่อผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง(Voting turn out) คนที่เปิดรับสื่อมวลชนประเภทหนึ่งอยู่แล้ว มักจะเปิดรับสื่อประเภทอื่นๆอีก และการเปิดรับ สื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มความสนใจของผู้รับในการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงด้วย(Political campaign) สำหรับลักษณะของการรับข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นนั้น มีช่องทางที่ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสาร ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า รับรู้ผ่านสื่อสารสาธารณะสูงสุด คือ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ รองลงมาเป็นสื่อบุคคล คือ เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และต่ำที่สุดเป็นสื่อช่องทางราชการ คือ แผ่นป้าย ประชาสัมพันธ์ เอกสารของทางราชการ แผ่นพับ ใบปลิว หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน การประชุม ของทางราชการ (ทองคูณ จันปัญญา.2540: (2)) สอดคล้องกับจรัสศักดิ์ ลอยมี(2545) พบว่า สื่อ ที่ประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแรมิม จังหวัดเชียงใหม่ เปิดรับมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ร้อยละ 100 รองลงมา คือ สื่อวิทยุ ร้อยละ 45.25 และสื่อหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 34.08 แสดงให้เห็นว่าบุคคล

ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท สื่อบุคคล อันได้แก่ ข่าวสารจากญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน จะเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมาก โดยอาศัย การติดต่อแบบเผชิญหน้า มีการพบปะพูดคุย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกชุมชนระหว่างกัน (สมร ทองดี.2539: 71)

การรับข่าวสารทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนจากองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลที่ดีจะต้องเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารให้ประชาชนในพื้นที่และสาธารณะชน ได้รับทราบความเคลื่อนไหวหรือความคืบหน้าในแผน โครงการ กิจกรรมต่างๆตามข้อเท็จจริง ที่ปรากฏ ด้วยความชัดเจน ถูกต้อง และโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีรูปแบบการส่งข่าวสารที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้สื่อท้องถิ่น ได้แก่ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าวผ่านเสียงตามสายในการเผยแพร่ ประกาศต่างๆของอบต. เช่น การกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกและนายกอบต. การสอบราคา หรือการกำหนดวันยื่นซองประกวดราคาในการจัดซื้อ-จัดจ้างระหว่างผู้รับเหมา เป็นต้น การใช้ป้ายผ้า ในการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่จะมีขึ้นในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น เช่น กิจกรรมสัปดาห์ณรงค์ ป้องกันโรคไข้เลือดออก ด้วยการทำลายลูกน้ำตามแหล่งเพาะพันธุ์ที่ต้องสงสัย กิจกรรมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ด้วยการประสานความร่วมมือกับสถานีอนามัยในการฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัข บ้าน เป็นต้น รวมทั้งการใช้จดหมาย เพื่อแจ้งให้ประชาชนในพื้นที่ไปเสียภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และค่าใบอนุญาตประจำปี เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการขายสุรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นพนัน เป็นต้น ในการวิจัย ครั้งนี้ การรับข่าวสารทางการเมือง จึงเป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมาย ประกาศทางราชการ และความถี่การรับ ข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ยกตัวอย่างเช่น หัวหน้าครัวเรือนฟังวิทยุชุมชน หรือไม่ และบ่อยครั้งเพียงใดในการได้รับข่าวสารต่างๆจากอบต.ผ่านวิทยุชุมชน

การวัดการรับข่าวสารทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน จากการทบทวนเอกสาร พบว่า มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงของวรรณะ บรรจง(2546) ศึกษาสถานการณ์ทางสังคมและลักษณะทางจิตใจ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนระดับ มัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตภาคใต้ จำนวน 985 คน โดยได้สร้างแบบสอบถามข่าวสารทางการเมืองของไทย เป็นแบบมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) จำนวน 10 ข้อ คำถาม และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .79

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมืองที่ผู้วิจัยปรับปรุง มาจากแบบสอบถามข่าวสารทางการเมืองของไทยของวรรณะ บรรจง(2546: 199-200) เพื่อสอบถาม การได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมาย

ประกาศทางราชการ และความถี่การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถามในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อที่ได้รับในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 4 ระดับ จาก มาก ปานกลาง น้อย ถึง ไม่เคยเลย ส่วนตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความถี่การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก เป็นประจำ บ่อยครั้ง ค่อนข้างบ่อย ค่อนข้างน้อย ถึง น้อยครั้ง โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เริ่มต้นจากไชยพร ดัชนีจิตานนท์(2536) ได้ทำการศึกษาตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคมและลักษณะทางจิตวิสัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปของเทศบาลประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 314 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1.การใช้สิทธิเลือกตั้ง 2.การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง 3.การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น 4.การมีบทบาทในชุมชน 5.การสื่อสารทางการเมือง และ 6.การประท้วง พบว่า ประชาชนที่รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมาก เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่รับข่าวสารทางการเมืองน้อย สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40 โดยการรับข่าวสารทางการเมือง สามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 3 ส่วนนิลบล ใจอ่อนนุ่ม(2543) ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่สอดคล้องกับจรัสศักดิ์ ลอยมี(2545) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อยู่ในตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 179 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 9 ด้าน ประกอบด้วย 1.การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่างๆ 2.การตรวจดูรายชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 3.การศึกษาประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง 4.การชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 5.การไปร่วมฟังคำปราศรัยการรณรงค์หาเสียง

ของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง 6.การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ทางราชการหรือนักการเมือง ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน 7.การสละเวลาเพื่อร่วมรณรงค์หาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือ พรรคการเมือง 8.การเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น และ9.การลงสมัครรับเลือกตั้งผู้นำชุมชน พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ความรู้พื้นฐานทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองเช่นกัน นอกจากนี้วรรณะ บรรจง (2546) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ทางสังคมและลักษณะทางจิตใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตภาคใต้ จำนวน 985 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2 ด้าน ประกอบด้วย 1.การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ2.การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากหรือรับข่าวสารทางการเมืองมาก เป็นผู้ที่มียพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่า ผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกัน สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 29 ในกลุ่มรวม โดยการรับข่าวสารทางการเมือง สามารถเข้ามาอธิบายการพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของครู ได้เป็นลำดับที่ 3

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัย จำนวน 4 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้น ทำการศึกษาวิจัยทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การรับข่าวสารทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าหัวหน้า คร้วเรือน ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนทั่วไปนั่นเอง จึงได้ข้อสรุปว่า การรับข่าวสารทางการเมือง เป็นเรื่องที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมาย ประกาศทางราชการ และความถี่การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งผู้วิจัย จะวัดการรับข่าวสารทางการเมือง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามข่าวสารทางการเมืองของไทยของวรรณะ บรรจง(2546: 199-200) ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าว จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ความหมายของสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน คำว่า สัมพันธภาพ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 กล่าวไว้ว่า สัมพันธภาพ หมายถึง ความผูกพัน ความเกี่ยวข้อง (ราชบัณฑิตยสถาน.2546: 729) ส่วนกฤษณา ศักดิ์ศรี (2534: 10) ได้ให้ความหมายของสัมพันธภาพไว้ที่น่าสนใจ กล่าวว่า สัมพันธภาพเป็นความเกี่ยวข้องของมนุษย์ที่มีต่อกัน โดยทางตรงและทางอ้อม มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน ยอมรับนับถือ ตลอดจนการปฏิบัติตนให้อยู่ในกรอบของสถาบันและวัฒนธรรมเดียวกัน มีการสืบทอดเจตนารมณ์จนเกิดเป็นสังคมขึ้น ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของมนุษย์เข้าใจซึ่งกันและกัน ทั้งระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ซึ่งทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ได้อธิบายว่าการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กันทำให้เกิดการติดต่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในเครือข่ายสังคมระดับต่างๆ ตั้งแต่ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน และชุมชน ซึ่งถือเป็นการตอบสนองความต้องการของบุคคลนั้น และเป็นแบบแผนของพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลที่มีระดับสัมพันธภาพแตกต่างกัน ประกอบกับทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารระหว่างบุคคล ได้อธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและสามารถทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการได้ ในขณะเดียวกันการติดต่อสื่อสารใด ๆ ก็ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่อไปยังเพื่อนบ้านหรือบุคคลในเครือข่ายใกล้ชิด ซึ่งคุณลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลได้ (วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศินารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์.2537: 108,110-111)

สัมพันธภาพกับเพื่อน มีความสำคัญในการธำรงรักษาไว้ซึ่งมิตรภาพอันดี อีกทั้งยังเป็นการแสดงออกถึงความสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลต่อความสัมพันธ์ที่มั่นคงระหว่างบุคคล กลุ่มและชุมชน ซึ่งแซสส์ (Sasse.1975) กล่าวว่า สัมพันธภาพกับผู้อื่นไม่ได้เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ สัมพันธภาพจะเจริญหรือมีความมั่นคงขึ้นอยู่กับบุคคลและความสัมพันธ์ของบุคคล ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จึงเป็นพื้นฐานของกระบวนการการพัฒนาความรู้สึกและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่วนวิจิตร อวระกุล (2526: 148-152) ได้นำเสนอวิธีปฏิบัติต่อเพื่อน เพื่อให้เพื่อน มีความรู้สึกรักใคร่เห็นอกเห็นใจและเชื่อถือศรัทธา ควรปฏิบัติ ดังนี้ 1.เปิดฉากทักทายติดต่อกัน 2.มีความจริงใจต่อเพื่อน 3.ควรหลีกเลี่ยงการนินทาเพื่อน 4.อย่าชักทอดความผิดให้เพื่อน 5.ยกย่องชมเชยเพื่อน 6.ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของเพื่อนด้วยความเต็มใจเสมอ 7.ให้เพื่อนได้ทราบในเรื่องที่ต้องรับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง 8.ฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้าง 9.หลีกเลี่ยงการทำตัวเหนือเพื่อน

10.ทำตนให้เสมอต่อเสมอปลาย 11.ใจกว้างและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อน 12.พบปะสังสรรค์กับเพื่อนบ้างตามสมควร และ 13.ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือเพื่อนในยามทุกขร้อน ส่วนรูปแบบของการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนนั้น อุไรวรรณ พันธุ์สุจริต (2546: 5) ได้สรุปว่าการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ประกอบด้วย การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การกล้าแสดงความคิดเห็นระหว่างเพื่อน การกล้าปฏิเสธเพื่อน การให้อภัยเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิด การให้ความช่วยเหลือเพื่อน และการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ฉะนั้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าการกระทำกิจกรรมใดๆ ก็ตามของบุคคลไม่สามารถทำได้เพียงลำพัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ประสานงานและขอความร่วมมือกับผู้อื่น จนพัฒนาไปสู่เครือข่ายทางสังคม เช่นเดียวกันกับเรื่องการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบท ผู้คนจะมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันโดยใกล้ชิดสนิทสนม พึ่งพาอาศัยกันและกันในการดำรงชีวิต เชื่อถือไว้วางใจและมีน้ำใจต่อกัน ทำให้ทุกคนรู้จักกันทั้งหมู่บ้าน จนเกิดความรู้สึกผูกพันกันเป็นส่วนตัวที่มั่นคง แนบแน่น และถาวร อันมีผลต่อการกระทำหรือการแสดงออกของผู้คนที่มักจะคล้อยตามหรือสอดคล้องกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการเกิด การดำรงอยู่ของความเจริญก้าวหน้า และความเสถียรของชุมชน (สนธยา พลศรี.2545)

สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรื่องการเมืองหรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างหัวหน้าครัวเรือนกับเพื่อนบ้านหรือเพื่อนที่ทำงาน พร้อมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงถึงปัญหาของหมู่บ้านหรือตำบล ตลอดจนหัวหน้าครัวเรือนได้มีโอกาสเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนให้กับเพื่อนที่เป็นผู้บริหารหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวิจัยครั้งนี้ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน จึงเป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.ของเพื่อน แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน และให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน

การวัดสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนของหัวหน้าครัวเรือน จากการทบทวนเอกสารพบว่า มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงของพรรณี ตรังคสันต์(2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหิดลจำนวน 400 คน โดยได้สร้างแบบสอบถามกลุ่มเพื่อนสนิท เป็นแบบมาตราประเมินค่าแบบลิเคิร์ท (Likert scale) จำนวน 8 ข้อ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามกลุ่มเพื่อนสนิทของพรรณี ตรังคสันต์(2544: 123-124) เพื่อสอบถาม

ความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.ของเพื่อน แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน และให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถาม ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริงค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

พบงานวิจัยเพียง 1 เรื่อง โดยพรณี ตรังคสันต์(2544) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีในภาคปลาย ปีการศึกษา 2543ของมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 400 คน พบว่า กลุ่มเพื่อนสนิท เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 46.2 โดยสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน สามารถเข้ามาอธิบายการพฤติกรรมประชาธิปไตยได้เป็นลำดับที่ 4

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัย จำนวน 1 เรื่อง จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ(Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย พบว่า กลุ่มเพื่อนสนิท มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงได้ข้อสรุปว่า สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.ของเพื่อน แสดงความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน และให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน ถือเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยจะวัดสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรับปรุงมาจากแบบสอบถามกลุ่มเพื่อนสนิทของพรณี ตรังคสันต์(2544: 123-124) ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อบุคคลหลายคนต่างมีความคิดเห็น และจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีผลประโยชน์ร่วมกันเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออกซึ่งกิจกรรมต่างๆ มักจะลงท้ายด้วยการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมา เพื่อตอบสนองความต้องการและดำเนินงานดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งได้มีแนวคิดประชาสังคม(Civil Society) อธิบายว่าการกระทำของประชาชนที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มอาจจะเรียกชื่อกลุ่มอย่างใดก็ได้ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพ่อค้ารายย่อย ชมรม มูลนิธิ สมาคม ฯลฯ ด้วยจิตสำนึกของสมาชิก(Self consciousness)ของกลุ่มเหล่านั้น ได้ตระหนักรู้(Recognize) ว่าเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนของเขา เป็นเรื่องของพวกเขาเองที่จะต้องเข้าไปจัดการแก้ไขป้องกันด้วยตนเองก่อนเท่าที่จะสามารถทำได้โดยไม่ขัดแย้งกับกติกาของสังคม กล่าวคือ เป็นเรื่องที่ชุมชนของประชาชนกลุ่มนั้น จะต้องเรียนรู้และหาหนทางช่วยตนเอง(Self-help)ก่อน โดยไม่ได้รอคอยให้ผู้อื่นหรือหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดำเนินการ (ทัศนีย์ ลักษณะวิชนชัย.2545: 57) ประกอบกับทฤษฎีพฤติกรรมและกระบวนการกลุ่มที่พัฒนามาจากทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ของเลวิน(Lewin) ได้อธิบายว่ากระบวนการปะทะสังสรรค์ ทั้งทางด้านกายภาพและจิตใจ การปะทะสังสรรค์นี้ เป็นไปเพื่อสนับสนุนให้บุคคลได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ทั้งนี้ กลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กลุ่มเป็นตัวกลางในการเปลี่ยนแปลง โดยกลุ่มจะเป็นตัวกลางที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกและสามารถทำให้สมาชิกเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ 2) กลุ่มเป็นเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดให้กลุ่ม ทั้งกลุ่มเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งหมด และ3)กลุ่มเป็นตัวนำในการเปลี่ยนแปลง โดยพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสมาชิกเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการได้เข้าร่วมในกลุ่มและในกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยตรง (วันทนีย์ วาสีกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศินารมณ; และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. 2537: 108-109 อ้างอิงจาก สุภัตตรา แก้วประดิษฐ์. 2535: 15) ตลอดจนทฤษฎีกระบวนการอิทธิพลทางสังคม ได้อธิบายถึงอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อบุคคล ว่าบุคคลจะต้องผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การดำเนินชีวิต ทักษะสังคม ค่านิยม บรรทัดฐาน แบบแผนและพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคมได้ โดยกลุ่มทางสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกมี 2 ประเภท ได้แก่ 1. กลุ่มปฐมภูมิ มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่สุด มีอิทธิพลสูงที่สุดในการหล่อหลอมแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจะเป็นกลุ่มตามธรรมชาติที่บุคคลจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมมากที่สุด เช่น กลุ่มครอบครัวและเพื่อนบ้าน และ 2. กลุ่มทุติยภูมิ มีขนาดใหญ่ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกอยู่เป็นทางการ ไม่ใกล้ชิด ไม่เป็นส่วนตัว มีแบบแผนกฎเกณฑ์กำหนดความสัมพันธ์แน่ชัด แต่ก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในระดับหนึ่ง เช่น

กลุ่มเพื่อนที่ทำงาน กลุ่มลูกจ้างกับนายจ้าง (วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศินารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์.2537: 109-110 อ้างอิงจาก พูนพร ศรีสะอาด. 2534: 46-47) สำหรับในเรื่องการเมือง กลุ่มจะคอยเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดและช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม แก่สมาชิก ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจระบบการเมืองและวิธีการต่อสู้ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม เช่น การเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้วยการชุมนุมประท้วง การเจรจาต่อรองกับนายจ้าง ฯลฯ จะเห็นได้ว่าการรวมกลุ่ม ทำให้เกิดพลังอำนาจในการเจรจาต่อรอง มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นองค์กรเชิงสถาบัน ซึ่งองค์ประกอบภายในกลุ่ม ประกอบด้วย ผู้นำและสมาชิกของกลุ่ม มีนักวิชาการทางรัฐศาสตร์โดยไนท์ พาวเวอร์ล์ และพรีวิทท์ (Nie; Powell & Prewitt.1969) และเลอเนอร์ (Lerner.1950) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสังกัดกลุ่ม องค์กร พรรคการเมืองจะทำให้บุคคลมีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่ไม่สังกัดกลุ่ม เนื่องจากการรวมกลุ่มทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนข่าวสารกัน ทำให้มีแรงจูงใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ มิลเบรทและโกล (Milbrath; & Goale.1977) ได้กล่าวถึง บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มมีแนวโน้มที่จะมีความสนใจทางการเมือง ติดตามปัญหาทางการเมืองและไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เนื่องจากผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม จะได้รับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มของตน นอกจากนั้น ยังพบว่า บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น ก็ยังมีแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้นด้วย (Rosenstone; & Hansen.2003: 24) แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมกับกลุ่มมีความสัมพันธ์กับการเมืองด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ กลุ่มผลประโยชน์ในระดับชาติ ได้แก่ สหภาพแรงงาน สมาคมหอการค้า และสมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนในระดับท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชน เป็นต้น ล้วนมีอำนาจต่อรองทางการเมืองลดหลั่นกันไป ถ้ามีกลุ่มผลประโยชน์มากขึ้น จะเกิดการถ่วงดุลอำนาจทางการเมือง ซึ่งนับเป็นผลดีแก่ประชาชนที่จะได้ธำรงรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของกลุ่มให้ตกอยู่กับส่วนรวม (พิพพิชัย หรรษอุดม.2548: 10)

การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือได้ว่าเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองทางอ้อมในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอีกลักษณะหนึ่ง ด้วยวิธีการใช้กลุ่มผลประโยชน์เข้าไปกดดันรัฐบาล พรรคการเมืองและนักการเมืองให้กำหนดหรือดำเนินนโยบายตามความต้องการของกลุ่มภายใต้กรอบกติกาของกฎหมาย แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น จะมีความพร้อมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่าย เพราะได้รู้จักมีความสัมพันธ์กับบุคคลและหน่วยงานอื่นที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน จนกลายเป็นผู้ที่มีความกว้างขวางมากกว่าผู้อื่น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มต่างๆในสังคมชนบท มีลักษณะคล้ายคลึงทางสังคม(Homogeneity) มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องชีวิตความเป็นอยู่ เชื้อชาติ ความเชื่อ วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ไม่มีความแตกต่างทางสังคม ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีสถานภาพ บทบาทหน้าที่ และกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม (สนธยา พลศรี.2545: 31-32)

การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล การเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ อันจะช่วยเสริมและเกื้อหนุนให้หัวหน้าครัวเรือนเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ กิจกรรมที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจัดได้ดียิ่งขึ้น เช่น การแข่งขันฟุตบอลตำบลระหว่างกลุ่ม ในท้องถิ่น เป็นต้น การเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านหรือตำบล เพื่อเป็นฐานกำลังในการพัฒนาท้องถิ่น กับอบต. โดยเปิดเวทีชาวบ้านเพื่อระดมความคิดเห็น ส่วนสมาชิกและนายกอบต.เอง ควรจะต้อง แสวงหาความร่วมมือ ความรู้สึกร่วมที่จะต้องจัดเวทีเพื่อระดมความคิด เพื่อสร้างอนาคตของตำบล ร่วมกัน(วิสัยทัศน์ตำบล) คิดยุทธศาสตร์ คิดแผนงานและกิจกรรมในการพัฒนาร่วมกันของคนทุกกลุ่ม ทุกองค์กรในตำบล โดยเฉพาะการหาวิธีการให้กลุ่มองค์กรในชุมชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วม ด้วยการร่วมคิด การจัดทำแผนร่วมกัน ร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับประโยชน์ ซึ่งการจะเป็นอบต.ที่เข้มแข็งได้นั้น ประชาชน กลุ่มและองค์กรชุมชนต้องมีความพร้อม มีความตื่นตัว มีความกระตือรือร้น และมีการเคลื่อนไหวของกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และอบต.จะเป็นกลไกการบริหารการจัดการในอบต. เพื่อรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างจริงจัง ที่สำคัญจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในอบต.และสมาชิก ควรมีคุณภาพเพียงพอที่จะไม่ถูกชักจูงด้วยอิทธิพลใดๆ (โกวิทย์ พวงงาม.2546: 189-197) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ.2546) มีสาระสำคัญที่กำหนดให้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล แยกออกเป็นอำนาจหน้าที่ทั่วไป ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอำนาจหน้าที่เฉพาะ ภายใต้บังคับ แห่งกฎหมายที่อบต.ต้องทำ มี 9 ข้อ ประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ข้อ 6 ส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ และ อบต.อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มี 13 ข้อ ประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ข้อ 5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์ (ไทย.2547: 28-29) ย่อมแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องใส่ใจและให้ความสำคัญกับแกนนำหรือสมาชิก ของกลุ่มในท้องถิ่นต่างๆ อันจะนำไปสู่การยอมรับและความร่วมมือจากกลุ่มในท้องถิ่นและประชาชน ในพื้นที่นั้น ในการวิจัยครั้งนี้ การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น จึงเป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วม กิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิก กลุ่ม เข้าร่วมชุมนุมกลุ่ม เข้าประชุมกลุ่ม เข้าปฏิบัติงานกลุ่ม และร่วมสังสรรค์กลุ่ม

การวัดการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน จากการทบทวนเอกสาร พบว่า มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงของไทยพร ดัชนีจิตานนท์(2536) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของ กิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยลักษณะทางชีวสังคมและลักษณะทางจิตวิสัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 314 คน โดยได้สร้างแบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นแบบมาตราประเมินค่า(Rating scale) จำนวน 4 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .84

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นที่ผู้วิจัยปรับปรุง มาจากแบบสอบถามการเข้าร่วมกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นของไทยพร ดัชนีจิตานนท์(2536: 220) เพื่อสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เข้าร่วมชุมนุมกลุ่ม เข้าประชุมกลุ่ม เข้าปฏิบัติงานกลุ่ม และร่วมสังสรรค์กลุ่ม แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบ เพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม ในท้องถิ่น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เริ่มต้นจากนักวิชาการของต่างประเทศโดยไนท์ พาวเวลล์ และพรีวิทท์ (Nie; Powell; & Prewitt, 1969) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างสังคม กับการเข้าร่วมทางการเมืองของ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลีและเม็กซิโก ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1.การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 2.การรณรงค์หาเสียง 3.การมีกิจกรรมในชุมชน และ 4.การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า บุคคลมีฐานะทางสังคม ดี อันสืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจ จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าชนชั้นอื่นๆ คนพวกนี้มีแนวโน้มจะเข้าเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ สูงกว่าชนชั้นอื่น และสมาชิกปฏิบัติการขององค์กร มีแนวโน้มจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรใด ส่วนนักวิชาการไทยอย่างสุรปรีชา ลาภบุญเรือง(2530) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในอำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีกลุ่มตัวอย่าง เป็นประชาชนชนบทในเขตอำเภอกมลาไสย จำนวน 160 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1.การรับฟังข่าวสารทางการเมือง 2.การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง 3.การชักชวนให้ผู้อื่นลงหนด้านการเมือง 4.การติดต่อแสดงความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่อนักการเมือง

หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง และ5.การติดตามการหาเสียงของนักการเมือง พบว่า การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สอดคล้องกับไชยพร ดัชนีจิตานนท์ (2536) ได้ทำการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล และตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางชีวสังคม และลักษณะทางจิตวิสัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 314 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ประกอบด้วย 1.การใช้สิทธิเลือกตั้ง 2.การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง 3.การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น 4.การมีบทบาทในชุมชน 5.การสื่อสารทางการเมือง และ6.การประท้วง พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นมาก เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นน้อย สำหรับตัวแปรทั้งหมดรวมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40 โดยการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆในท้องถิ่น สามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 1 รวมทั้งประมวลแสงแก้วศรี(2546) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในเขตปทุมวัน จำนวน 321 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ด้าน ประกอบด้วย 1.การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 2.การสนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และ3.การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มทางสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ จำนวน 4 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 3 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey research) ด้วยการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมือง การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ(Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีความเกี่ยวข้อง และมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าหัวหน้าครัวเรือน ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนทั่วไปนั่นเอง จึงได้ข้อสรุปว่า การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เข้าร่วมชุมนุมกลุ่ม เข้าประชุมกลุ่ม เข้าปฏิบัติงานกลุ่ม และร่วมสังสรรค์กลุ่ม ถือเป็นปัจจัยเชิงเหตุที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยจะวัดการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการเข้า

รวมกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นของไชยพร ตันทิจิตานนท์(2536: 220) ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ลักษณะทางจิต

เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เจตคติ(Attitude) ได้มีนักวิชาการหลายท่านนำมาใช้เป็นศัพท์ใหม่ ซึ่งแต่เดิมใช้ คำว่าทัศนคติ ต่อมาคณะกรรมกรรทำบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำว่า เจตคติ แทน ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 ได้ให้นิยามของเจตคติ น. หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน.2546: 321) เจตคติ ถือเป็นความคิด ความรู้สึก ท่าทีของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็นบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่างๆ โดยอาจมีเจตคติไปในทิศทางบวกและลบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือควบคู่กัน เช่น ความคิดที่ เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ความรู้สึกพอใจ-ไม่พอใจ ความชอบ-ไม่ชอบ เป็นต้น มีผลต่อแนวโน้มในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆของบุคคล

เจตคติ ถือเป็นลักษณะทางจิตอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ เนื่องจากเจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะทางจิตที่อยู๋ภายในตัวบุคคล มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม เจตคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสดงออกที่สังเกตได้ กล่าวคือเจตคติมีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล ขณะเดียวกันพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลก็มีผลต่อเจตคติด้วย (วันทนีย์ วาสิกะลิน; สุรางค์รัตน์ วตินารมณ; และกิติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. 2537: 108) แสดงให้เห็นว่า เจตคติ เป็นรากฐานของพฤติกรรมการทราบเจตคติของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นทางลัดในการที่จะเข้าใจพฤติกรรมและทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้นในสถานการณ์ต่างๆ จากการได้รับผลดีหรือผลเสีย ในเหตุการณ์หนึ่งหรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหนึ่ง ทำให้บุคคลสามารถคาดถึงประโยชน์หรือโทษที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกจากเหตุการณ์ชนิดเดียวหรือพฤติกรรมเดียวกันที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน.2524: 2) ตลอดจนเจตคติ ยังเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรมอีกด้วย กล่าวคือ ถ้ามีเจตคติที่ดีก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ตรงกันข้ามถ้ามีเจตคติที่ไม่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาโดยการถอนหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เช่น เด็กชอบครู ทำให้อยากเรียนรู้วิชาที่ครูสอน ถ้าเด็กไม่ชอบวิชานั้นๆ หรือไม่ชอบครูคนนั้นก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่เรียนวิชานั้น (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์.2528: 231) เจตคติจึงถือเป็นตัวแปรทางจิตหนึ่งที่นักวิชาการทั่วไปต่างยอมรับว่าการศึกษา

เจตคติเป็นการศึกษาลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่เชื่อกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าลักษณะทางจิตประเภทอื่น

อย่างไรก็ตาม มีการนำเอาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และเอเซน(Fishbein; & Ajzen.1975) ได้อธิบายว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบ แล้วพิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรม ซึ่งธีระพร อูวรรณโณ (2527: 11-12) ได้สรุปเนื้อหาของทฤษฎีดังกล่าวไว้ ดังนี้ 1.พฤติกรรมส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล เจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนด ที่ใกล้ชิดกับการกระทำ 2. เจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ 2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวกหรือลบของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรม(AB) 2.2) ปัจจัยทางสังคม เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(Subjective Norm : SN) เพียงใด กลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลผู้นั้น SNขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน(Normative Belief : NB) ซึ่งหมายถึงความเชื่อที่ว่าบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิงประสงค์จะให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด และSN ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(Motivation to Comply : MC) 3. ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นกับเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือพฤติกรรมนั่นเอง คือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนด โดยเจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าจากเจตคติต่อพฤติกรรม แต่พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองได้เช่นกัน

ส่วนงามตา วนิทนันทน์ (2534: 212-213 ; อ้างอิงจาก McGuire.1969) ได้กล่าวว่า เจตคติมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1)องค์ประกอบทางการรับรู้เชิงประมาณค่า บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดนั้น จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นว่ามีคุณหรือโทษมากน้อยเพียงใด ถ้าบุคคลเห็นว่สิ่งนั้นดี มีประโยชน์ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ามีความรู้ว่สิ่งนั้นไม่ดี มีโทษก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น 2)องค์ประกอบทางความรู้สึก เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงความรู้สึกของบุคคลว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจสิ่งนั้น ถ้าบุคคลชอบหรือพอใจมักจะมีเจตคติที่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น และ3)องค์ประกอบทางความพร้อมที่จะกระทำ เป็นองค์ประกอบที่กำหนดการกระทำพฤติกรรมของบุคคล เป็นองค์ประกอบที่ใกล้ชิดกับพฤติกรรมมากที่สุด

เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะทำการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นการตอบสนองต่อกิจกรรม

ทางการเมืองของบุคคล โดยอาจมีเจตคติไปในทิศทางทางบวกและลบ เช่น ประชาชนในชนบทมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง จะมีความคิดเห็น ความรู้สึกและท่าทีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงตามไปด้วย เป็นเจตคติในทิศทางบวก หรือประชาชนในชนบท อาจไม่มีหรือมีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อย ก็จะไม่มีความคิดเห็น ความรู้สึกและท่าทีที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีหรือมีต่ำ เป็นเจตคติในทิศทางลบ ซึ่งจะมีผลต่อแนวโน้มในการแสดงออกทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของบุคคลนั้น โดยผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มักจะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีเจตคติที่ไม่ดีหรือมีน้อย

เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนได้เคารพกฎหมาย และยึดมั่นในกติกาของสังคม เช่น รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540(แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ.2548) ในหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย ตามมาตรา 68 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง...” (ไทย.2549: 19) รวมทั้งปฏิบัติตามศีลธรรม และจารีตประเพณีในท้องถิ่น อีกทั้งรู้จักสิทธิและหน้าที่ความเป็นพลเมืองที่ดีของตน โดยทราบว่าจะไม่ไปเลือกตั้งอบต. ซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลตนเองจะต้องเสียสิทธิทางการเมือง 6 ประการหรือถูกเพิกถอนสิทธิทางการเมืองจากคณะกรรมการเลือกตั้ง หรือถ้าไม่อาจไปเลือกตั้งได้ จะต้องแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง รวมทั้งการมีสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ตลอดจนมีจิตสำนึกทางการเมือง ในการวิจัยครั้งนี้เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นปริมาณความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะกระทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนำเอาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และเอเซน(Fishbein; & Ajzen.1975) ตามข้อ 2. เจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ 2.1) ปัจจัยส่วนบุคคล และ 2.2) ปัจจัยทางสังคม แต่ในที่นี้ ได้เลือกนำเอาเฉพาะ 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวกหรือลบของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า เจตคติต่อพฤติกรรม(AB) และใช้องค์ประกอบของเจตคติทั้ง 3 ประการ (งามตา วนิทนานนท์.2534: 212-213 ; อ้างอิงจาก McGuire.1969) ได้แก่ 1) การรับรู้เชิงประมาณค่า 2) ความรู้สึก และ 3) ความพร้อมที่จะกระทำ มาประกอบการศึกษาในตัวแปรดังกล่าวที่เชื่อให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้กล่าวไปแล้วในข้างต้น

การวัดเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จากการทบทวนเอกสาร พบว่า งานวิจัยที่ใกล้เคียงของวรรณะ บรรจง(2546) ศึกษาปัจจัยทางเชิงเหตุ ด้านลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตภาคใต้ จำนวน 985 คน โดยได้สร้างแบบสอบถามทัศนคติทางการเมือง เป็นมาตรา ประเมินค่าแบบรวม (Summated rating scale) จำนวน 15 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .77

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามทัศนคติทางการเมืองของวรรณะ บรรจง(2546: 190-191) ตามแนวคิดของแมคไกว์ (McGuire, 1969) เพื่อสอบถามปริมาณความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน แบบสอบถามดังกล่าวเป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เริ่มต้นจากสมาน พุแสง(2541) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการคล้อยตามกลุ่มในการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับความตั้งใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีในทุกสาขาวิชาของสถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 365 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1.การออกเสียงเลือกตั้ง 2.การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 3.การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง 4.การเข้าร่วมชุมนุมประท้วง และ 5.การสื่อสารทางการเมือง พบว่า เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยความตั้งใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40.50

และงานวิจัยของนิสกร แสนเสนห์(2543) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2542 ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 998 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 5 ด้าน ประกอบด้วย 1.การไปลงคะแนนเลือกตั้ง 2.การรณรงค์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง 3.การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง 4.การพูดคุยกันในทางการเมือง และ 5.การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง พบว่า นักศึกษาโดยรวมมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งงานวิจัยของวิญญากรณ์ บัวกิ่ง(2544) ได้ทำการศึกษาว่ามีปัจจัยใด ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 700 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กลุ่มละ 350 คน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มประชาชนที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับการเมือง ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ปัจจัยด้านทัศนคติที่ดีต่อการเมือง และปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ วรรณะ บรรจง(2546) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ทางสังคมและลักษณะทางจิตใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาในเขตภาคใต้ จำนวน 985 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2 ด้าน ประกอบด้วย 1.การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และ 2.การสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง พบว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง หรือมีค่านิยมทางการเมืองสูงหรือมีเอกลักษณ์แห่งอิทธิพลทางการเมืองสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 29 ในกลุ่มรวม โดยทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถเข้ามาอธิบายการพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของครูได้เป็นลำดับที่ 4

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงได้ข้อสรุปว่า เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นปริมาณความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน ถือเป็นลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามทัศนนะทางการเมืองของวรรณะ บรรจง(2546: 190-191) ตามแนวคิดของแมคไกว์(McGuire.1969) ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง(Political Efficacy) เป็นส่วนหนึ่งในแนวคิดจิตวิทยาการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพลังแห่งอีโก้(Ego-strength) ความสามารถเชิงอัตวิสัย(Subjective competence) ความเชื่อมั่นในตนเอง(Self-confidence) และประสิทธิผลส่วนบุคคล(Personal effectiveness) (Prewitt.1968: 225) ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกนำไปใช้วิเคราะห์การแสดงออกในพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล โดยเกิดจากความเชื่อของบุคคลที่รู้สึกว่าตนมีความสามารถ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายและการตัดสินใจในกระบวนการทางการเมืองได้ แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง จะมีความกระตือรือร้นและมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ขาดความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองหรือมีความรู้สึกแปลกแยก ตัวแปรนี้ได้ถูกนำมาใช้หาความสัมพันธ์และเป็นตัวทำนายกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (Milbrath & Goel.1977: 57)

ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเป็นกุญแจที่ช่วยอธิบายถึงสาเหตุว่าทำไมพลเมืองแต่ละคนจึงเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยดahl(1961: 28) เชื่อว่าความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมือง นั้นคือ ทั้งสองสิ่งต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ความเชื่อในความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ทำให้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองก็ทำให้ความเชื่อในความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองเพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้ ยังค้นพบในหลายประเทศว่า ประชาชนที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองสูง จะมีความสัมพันธ์กับการปกครองระดับท้องถิ่นสูงกว่าการปกครองระดับชาติ เพราะการปกครองระดับท้องถิ่น เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถส่งผลกระทบต่อ

การตัดสินใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวันได้มากกว่าและโดยตรงกว่า (ไชยพร ตันทิจิตานนท์.2536 อ้างอิงจาก Almond; & Verba.1963)

ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน การที่หัวหน้าครัวเรือนมีความไว้วางใจทางการเมือง เกิดศรัทธา-เชื่อมั่นในความรู้ ความสามารถ และประสิทธิภาพของบุคคลอื่นที่เป็นตัวแทน เพื่อเลือกเข้าไปทำหน้าที่สำคัญแทนตนในองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งยึดถือในหลักการและเหตุผล โดยมีความคิดเห็นว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยในระบบตัวแทน สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ ตลอดจนมีจิตสำนึกร่วมที่ดีในการพัฒนาตำบล ในการวิจัยครั้งนี้ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง จึงเป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

การวัดความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง จากการทบทวนเอกสาร พบว่า งานวิจัยที่ใกล้เคียงของไชยพร ตันทิจิตานนท์(2536) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมร่วมทางการเมือง ปัจจัยลักษณะทางชีวสังคม และลักษณะทางจิตวิทยัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 314 คน โดยได้สร้างแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง เป็นแบบมาตราประเมินค่า(Rating scale) จำนวน 8 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .77

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของไชยพร ตันทิจิตานนท์(2536: 227-228) ที่ได้พัฒนาแบบวัดมาจากงานวิจัยของเดอฮุก; ลอว์รี; และไลออนส์(Dehoog; Lowery; & Lyons.1990) เพื่อสอบถามการรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เริ่มต้นจากไชยพร ตันทิจิตานนท์(2536) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยลักษณะทางชีวสังคม และลักษณะทางจิตวิทยัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 314 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 6 ด้าน ได้แก่ การใช้สิทธิ

เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล การเข้าร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียง การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การมีบทบาทในชุมชน การสื่อสารทางการเมือง และการประท้วงเทศบาล พบว่า ในตัวแปรกลุ่มลักษณะทางจิต ตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ความรู้สึกที่มีต่อชุมชน และความสำนึกในหน้าที่พลเมืองตามลำดับ สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40 โดยความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองสามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 6 ส่วนวัชรี ด้านกุล(2540) ได้ทำการศึกษาปัจจัยและลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนทั้งชายและหญิง อายุ 18-20 ปีในตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 220 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน 2 กิจกรรม 9 ด้าน กิจกรรมโดยตรงประกอบด้วย 1.ร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2.การใช้สิทธิเลือกตั้ง 3.การชุมนุมทางการเมือง และ 4.การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือตัวแทนกลุ่ม ส่วนกิจกรรมโดยอ้อม ประกอบด้วย 5.การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการเมือง 6.การติดตามข่าวสารการเมือง 7.การชักชวนบุคคลอื่น 8.การติดเครื่องหมายหรือสติ๊กเกอร์พรรคการเมือง และ 9.การช่วยเหลือทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ พบว่า ความสนใจข่าวสารทางการเมือง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับตัวแปรทั้งหมดร่วมกันสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 30.68 โดยความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองสามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 2 เช่นเดียวกับงานวิจัยของศิริกุล ลือกิติไกร(2540) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอประทาย อำเภอบัวใหญ่ และอำเภอครบุรี ของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 413 คน ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง 7 ด้าน ประกอบด้วย 1.การให้ความสนใจข่าวสารทางการเมือง 2.การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 3.การชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 4.การอภิปรายถกเถียงปัญหาการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ 5.การชุมนุมในที่สาธารณะเพื่อแสดงความคิดเห็นการเมือง 6.การติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและหัวหน้าพรรคการเมือง และ 7.การเป็นสมาชิกองค์กรการเมืองอื่นๆที่ไม่ใช่พรรคการเมือง พบว่า อาชีพ อายุ การศึกษา เขตที่อยู่ ซึ่งเป็นสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้น ทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ (Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าหัวหน้าครัวเรือน ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของประชาชนทั่วไปนั่นเอง จึงได้ข้อสรุปว่า ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนรับรู้ว่าตนเอง มีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ถือเป็นลักษณะจิตใจที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของไชยพร ตันทีจิตานนท์(2536: 227-228) ที่ได้พัฒนาแบบวัดมาจากงานวิจัยของ เดอฮุก; ลอว์รี; และไลอ้อนส์(Dehoog; Lowery; & Lyons.1990) ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าตัวแปรดังกล่าว จะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ลักษณะทางชีวสังคม

ระดับการศึกษากับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสังเคราะห์งานเขียนที่สำคัญๆในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยโรเซนสไตล และแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003 : 13-14) ได้สรุปว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ ส่วนมิลเบรทและโคล(Milbrath; & Goale.1977) พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาดำ เพราะผู้มีการศึกษาสูงจะมีแนวโน้มที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารหรือตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีการติดต่อเจรจากับบุคคลอื่นที่มีระดับการศึกษาเท่าเทียมกันส่งผลให้มีแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมทางการเมืองได้ง่ายกว่าและพูดคุยเรื่องการเมืองมากกว่า และผลการวิจัยของทองคุณ จันปัญญา (2540) ที่พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้ของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งงานวิจัยของมนตรี นาคสมบุรณ์(2540) สอดคล้องกับสุวิทย์ จันแข่ง(2547) ต่างก็พบว่า ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ จำนวน 4 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ(Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ระดับการศึกษา มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

รายได้กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการสังเคราะห์งานเขียนที่สำคัญๆในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยโรเซนสโตสและแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003 : 12-13) ได้สรุปว่า ผู้ที่มีรายได้สูง มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง จนเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ส่วนมิลเบรธและโกล(Milbrath; & Goal.1977) พบว่า บุคคลที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มว่าจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ งานวิจัยของมนตรีนาคสมบุญ(2540) สอดคล้องกับสุวิทย์ จันเชิง(2547) ต่างก็พบว่า รายได้ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งงานวิจัยของวสันต์ สุวรรณ(2547) พบว่า รายได้ มีความสัมพันธ์กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล

อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศ จำนวน 4 เรื่อง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์(Correlational research) ด้วยการศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ(Causal-comparative research) ด้วยการศึกษาหาปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า รายได้ มีความเกี่ยวข้องและมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

6. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสโตสและแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) พร้อมกับผลการศึกษาและข้อค้นพบที่ใกล้เคียงของประจิตร มหาหิง (2529: 252-255 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goal.1977) มาเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเพิ่มเติม

เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีผลต่อพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003: 79) พวกเขาได้ข้อสรุปที่สำคัญว่า คนที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ-ความสามารถ และพยายามที่จะเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่น ร้อยละ 5.4 เป็นการแสดงให้เห็นความสำคัญของตัวแปรความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองร่วมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ส่วนประจักษ์ มหาหงษ์ (2529: 252-255 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goale.1977) ได้ทำการศึกษาและรวบรวมข้อค้นพบจากงานวิจัยของตนเองและคนอื่น โดยสรุปว่า คนที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองมาก มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาเจตคติ อันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ง่าย ถึงแม้ว่า จากการศึกษาครั้งนี้ จะมุ่งเน้นทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยผ่านเจตคติ ซึ่งผู้วิจัยได้อาศัยฐานคิดในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นพื้นฐานที่จะนำมาใช้ในการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ลึกซึ้ง ภายใต้บริบทของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรการรับข่าวสารทางการเมือง และเจตคติ มาทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีผลต่อพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการแสดงให้เห็นความสำคัญของตัวแปรการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในช่วงต้น ล้วนแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ และความถี่ในการรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล, สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน, การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น เป็นการที่หัวหน้าครัวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย ลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยทางจิต และลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ(Causal-comparative research) ที่มุ่งค้นหาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจาก 22 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ รวม 288,141 ครัวเรือน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่.2546ช: ออนไลน์) ดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 คน ที่อาศัยอยู่ใน 8 หมู่บ้าน จาก 4 องค์การบริหารส่วนตำบลใน 4 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งคำนวณจากกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของยามานะ (พวงรัตน์ ทีวีรัตน์.2543: 284 อ้างอิงจาก Yamane.1967: 886-887) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multistage random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การสุ่มอำเภอ โดยทำการสุ่มอย่างง่าย จาก 22 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ มา 4 อำเภอ

ขั้นที่ 2 การสุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการสุ่มอย่างง่าย มาจำนวน 1 องค์การบริหารส่วนตำบลจากแต่ละอำเภอ ได้ 4 องค์การบริหารส่วนตำบล

ขั้นที่ 3 การสุ่มหมู่บ้าน โดยทำการสุ่มอย่างง่าย มาจำนวน 2 หมู่บ้านจากแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ 8 หมู่บ้าน

ขั้นที่ 4 การสุ่มหัวหน้าครัวเรือน โดยทำการสุ่มแบบใช้สัดส่วนเป็นเกณฑ์ โดยใช้ขนาดของหมู่บ้านในกำหนดสัดส่วนหัวหน้าครัวเรือน ได้ครัวเรือนรวม 400 ครัวเรือน จะได้หัวหน้าครัวเรือนรวมทั้งสิ้น 400 คน

ในกรณีที่ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ได้แบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มจนครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างในหมู่บ้านนั้นๆ ซึ่งผลการสุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่ใช้ในการวิจัยนี้มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 หัวหน้าครัวเรือนที่ใช้ในการวิจัย

อบต./อำเภอ	หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (ครัวเรือน) *	จำนวนหัวหน้า ครัวเรือนที่เก็บ ข้อมูล (คน)
1. อบต.สันทราย อ.สารภี	1.1) หมู่ 12 บ้านต้นผึ้ง	123	29
	1.2) หมู่ 4 บ้านศรีดอนชัย	245	59
2. อบต.ขุนคง อ.หางดง	2.1) หมู่ 7 บ้านท่าขุนคง	161	38
	2.2) หมู่ 5 บ้านขุนคงหลวง	382	91
3. อบต.ร้องวัวแดง อ.สันกำแพง	3.1) หมู่ 8 บ้านม่วงม้าเหนือ	126	30
	3.2) หมู่ 3 บ้านร้องวัวแดง	221	53
4. อบต.แม่ลา อ.แมริม	4.1) หมู่ 6 บ้านท้องฝายพัฒนา	153	37
	4.2) หมู่ 2 บ้านท่าไคร้	263	63
รวม		1,674	400

* 1 ครัวเรือน มีหัวหน้าครัวเรือนเท่ากับ 1 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และแบบสอบถามปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ตอนที่ 3 แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมือง ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ตอนที่ 6 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และตอนที่ 7 แบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามรายละเอียดส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือน ประกอบด้วย ระดับการศึกษาและรายได้

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

1. ปัจจุบันท่านสำเร็จการศึกษา

() เรียนจบชั้น (โปรดระบุ) () ไม่ได้เรียน

2. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตลและแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003) เพื่อสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่หัวหน้าครัวเรือนได้เข้าร่วมทำกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การชักชวนผู้อื่นให้ไปเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และการตรวจสอบการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale)

5 ระดับ จาก เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ถึง ไม่เคยเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 23 – 115 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ข้อความของแบบสอบถามจะให้จาก 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .367 - .673 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89

ตัวอย่างแบบสอบถามพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

(0) ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในชุมชน

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

(00) เมื่อใกล้วันเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าชักชวนให้คนในครอบครัวออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

(000) เมื่อถึงสมัยเปิดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าเข้าร่วมรับฟังการประชุมนี้

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมือง

แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมืองนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามข่าวสารทางการเมืองของไทยของวรรณะ บรรจง(2546: 199-200) เพื่อสอบถามการได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมาย ประกาศทางราชการ และความรู้การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม (Summated rating scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงการติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อที่ได้รับ ในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 4 ระดับ จากมาก ปานกลาง น้อย ถึง ไม่เคยเลย (ในกรณีที่ผู้ตอบเลือกตอบ ไม่เคยเลย ผู้ตอบไม่ต้องทำต่อในตอนที่ 2 ให้ข้ามไปทำข้อถัดไป) ส่วนตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่แสดงถึงความถี่การรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ในแต่ละข้อมีมาตราประเมินค่า 5 ระดับ จาก เป็นประจำ บ่อยครั้ง ค่อนข้างบ่อย ค่อนข้างน้อย ถึง น้อยครั้ง พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 135 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ซึ่งข้อความของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยตอนที่ 1 จะให้คะแนนจาก 3,2,1 และ 0 ตามลำดับ ส่วนตอนที่ 2 จะให้คะแนนจาก 5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ แล้วนำคะแนนทั้ง 2 ตอนมาคูณกัน ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .349 - .767 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89

ตัวอย่างแบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมือง

ท่านติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อต่อไปนี้หรือไม่ และบ่อยครั้งเพียงใด

1. (0) ชมโทรทัศน์

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

(00) เมื่อมีเหตุการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นเกิดขึ้น ข้าพเจ้าติดตามข่าวจากโทรทัศน์ตามช่องต่างๆ

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

2. (0) อ่านหนังสือพิมพ์

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

(00) ข้าพเจ้าเลือกอ่านคอลัมน์วิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นจากหนังสือพิมพ์

เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง
-----------	-----------	--------------	--------------	-----------

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน

แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามกลุ่มเพื่อนสนิทของพรณี ตรังคสันต์(2544: 123-124) เพื่อสอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน ตามการรับรู้ของหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการรับฟังความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.ของเพื่อน แสดงออกความคิดเห็นทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน และให้ความช่วยเหลือทางการเมืองในอบต.กับเพื่อน

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 8 – 48 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ข้อความของแบบสอบถามจะให้จาก 6,5,4,3,2 และ1 ตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .255-.542 และ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .71

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน

(0) ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มพูดคุยเรื่องการเมืองในชุมชน ข้าพเจ้าฟังด้วยความสนใจ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) ข้าพเจ้าเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านแก่เพื่อนที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทราบ

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(000) เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจวิธีการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ข้าพเจ้าได้อธิบายให้เพื่อนฟัง

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น

แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามการเข้าร่วมกลุ่มต่างๆในท้องถิ่นของไชยพร ตันทีจิตานนท์(2536: 220) เพื่อสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆทั้งตำบลและหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือนด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม เข้าร่วมชุมนุมกลุ่ม เข้าประชุมกลุ่ม เข้าปฏิบัติงานกลุ่ม และร่วมสังสรรค์กลุ่ม

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ ในลักษณะของมาตราประมาณค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 9 – 54 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ข้อความของแบบสอบถามจะให้จาก 6,5,4,3,2 และ 1 ตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .177-.394 และ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .61

ตัวอย่างแบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น

(0) ข้าพเจ้าสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของตำบล เพื่อรับความคุ้มครองราคาของผลผลิต

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

(00) เมื่อมีการจัดประชุมกลุ่มต่างๆของหมู่บ้าน ชาวเจ้าเข้าร่วมการประชุม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามทัศนคติทางการเมืองของวรรณะ บรรจง(2546: 190-191) ตามแนวคิดของแมคไกวี่(McGuire, 1969) เพื่อสอบถามปริมาณความรู้เกี่ยวกับคุณประโยชน์หรือโทษของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ ตลอดจนความพร้อมที่จะกระทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะกระทำการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วย ข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ถึง ไม่จริงเลย พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12 – 72 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ข้อความของแบบสอบถามจะให้จาก 6,5,4,3,2 และ1 ตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .139 - .764 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .68

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้เชิงประเมินค่า

(0) การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการกระทำที่ไร้คุณค่า

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ความรู้สึก

(00) ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ความพร้อมที่จะกระทำ

(000) ข้าพเจ้าตั้งใจจะไปตรวจดูรายชื่อของตนเอง ก่อนมีการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

แบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองนี้ ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของไทยพร ดัชนีจิตานนท์(2536: 227-228) ที่ได้พัฒนาแบบวัดมาจากงานวิจัยของเดอฮุก; ลอว์รี; และไลอ้อนส์(Dehoog; Lowery; & Lyons.1990) เพื่อสอบถามการรับรู้ว่าคุณมีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

แบบสอบถามดังกล่าว เป็นแบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ในลักษณะของมาตราประเมินค่าแบบรวม(Summated rating scale) 6 ระดับ จาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 7 – 42 คะแนน

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ข้อความของแบบสอบถามจะให้จาก 6,5,4,3,2 และ1 ตามลำดับ ส่วนข้อความทางลบ จะให้คะแนนตรงกันข้าม ความหมายของคะแนน คือ ผู้ตอบที่ได้คะแนนรวมสูงกว่า แสดงว่า เป็นผู้ที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า และใช้คะแนนเฉลี่ยในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า แบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .084- .337 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .55

ตัวอย่างแบบสอบถามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

(0) ข้าพเจ้าทราบว่าตนเอง มีคุณสมบัติครบถ้วนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น อายุ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอบต.นั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

(00) บางครั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ดูเหมือนว่าเป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อนเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจได้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยหาคุณภาพเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต เพื่อค้นหาแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดตัวแปรและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์เนื้อหา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามให้ข้อคำถามมีรายละเอียดครอบคลุมองค์ประกอบของตัวแปรนั้นๆตามนิยามปฏิบัติการ

2. การหาความเที่ยงตรง(Validity) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา(Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความรู้ ความเข้าใจเป็นอย่างดีในเนื้อหาของสิ่งที่ต้องการวัดว่าแบบสอบถามสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาและครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรม (Index of consistency) หลังจากนั้นทำการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้(Try out)กับหัวหน้าครัวเรือนที่หมู่ 8 บ้านต้นผึ้ง-ไร่แดง องค์การบริหารส่วนตำบลขัวมุง อำเภอสารภี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน โดยใช้เวลาดำเนินการ 14 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 18 ธันวาคม- 31 ธันวาคม 2549

3. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือภายหลังจากการทดลองใช้(Try out) โดยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม(Item-Total Correlation) โดยผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ทางบวกสูงไว้ไว้ และเลือกตัดข้อที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำหรือติดลบทิ้งไป รวมทั้งหาความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's coefficient alpha) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

4. ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้มาปรับปรุง เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลำดับขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน โดยขอเก็บข้อมูลกับหัวหน้าครัวเรือนที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยฉบับดังกล่าว ลงพื้นที่ภาคสนาม โดยนำไปให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ที่ทำการกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน เป็นฐานในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามกับหัวหน้าครัวเรือน ด้วยการแจกแบบสอบถามกับหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 ชุด ได้คืนมาครบทั้งหมด 400 ชุด ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ลักษณะคือ

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้ขอให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านช่วยประกาศเสียงตามสาย เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ โดยก่อนเก็บข้อมูลได้อธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม พร้อมกับรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ซึ่งหมู่บ้านที่ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง รวม 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 12 หมู่ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอสารภี หมู่ 7 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง อำเภอหางดง หมู่ 3 องค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง อำเภอสันกำแพง และหมู่ 6 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอแมริม

3.2 ผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไว้ที่ผู้ช่วยนักวิจัย และได้อธิบายให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ช่วยนักวิจัยนำไปบอกต่อกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการนัดวันเวลากับผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ซึ่งหมู่บ้านที่ผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ รวม 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 5 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง อำเภอหางดง และหมู่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา อำเภอแมริม

3.3 ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไว้ที่ผู้ใหญ่บ้าน และได้อธิบายให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านนำไปบอกต่อกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการนัดวันเวลากับผู้ใหญ่บ้านเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ซึ่งหมู่บ้านที่ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ รวม 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 8 องค์การบริหารส่วนตำบลร่องวัวแดง อำเภอสันกำแพง

4. ในกรณีหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่รู้หนังสือ หรือมีปัญหาสุขภาพทางสายตา ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยการอ่านแบบสอบถามให้ฟัง และทำการตอบในมาตราวัดที่กลุ่มตัวอย่างเลือก

5. ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูล 59 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม- 28 กุมภาพันธ์ 2550 จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่หัวหน้าครัวเรือนตอบครบทุกข้อแล้ว นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมด มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. กำหนดรหัสข้อมูลและบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์
3. นำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS For Window

Version 11.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window Version 11.5 ในการวิเคราะห์ค่าสถิติเพื่อตอบคำถามการวิจัยและทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย ได้แก่

2.1 ใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี

ระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 และ 2

2.2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง(Two-way Analysis of Variance) ในการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยการเขียนคำสั่งมาโนวา (MONOVA Script) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 และ 4

2.3 ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression Analysis)ในการหาอำนาจทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งตัวแปรที่ศึกษาเป็น 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรที่ 1 สภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ตัวแปรที่ 2 ลักษณะทางจิต ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และตัวแปรที่ 3 ลักษณะทางชีวสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย ระดับการศึกษา และรายได้ ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

การวิจัยครั้งนี้ ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) ในการหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมือง และลักษณะทางจิต ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล หากพบว่าการวิเคราะห์แปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยการเขียนคำสั่งมาโนวา (MONOVA Script) รวมทั้งใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การแปลความหมายในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Min	แทน	คะแนนต่ำสุด
Max	แทน	คะแนนสูงสุด

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ในการแจกแจงแบบที (t-distribution)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Square)
F	แทน	ค่าอัตราส่วนความแปรปรวน
p	แทน	ค่าที่น้อยที่สุดของระดับนัยสำคัญ (α) ที่จะทำให้ปฏิเสธสมมติฐาน H_0 (p-Value)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SE_β	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าอำนาจในการทำนาย

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับการศึกษาและรายได้ โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ตัวแปรลักษณะทางจิต ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ตัวแปรลักษณะชีวสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต คือ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองร่วมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ย เป็นกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ยและกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้การคำนวณผลรวม และค่าร้อยละ ได้ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
เรียน	373	93.2
ไม่ได้เรียน	27	6.8
รวม	400	100
2. ระดับการศึกษา		
จบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	271	67.7
จบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	129	32.3
รวม	400	100
3. รายได้		
ต่ำกว่า 4,626 บาท	293	73.2
สูงกว่า 4,626 บาท	107	26.8
รวม	400	100

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งพบว่า หัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษา พบว่า หัวหน้าครัวเรือน ได้เรียนหนังสือจำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 และไม่ได้เรียนหนังสือจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 นอกจากนี้ยังแบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาจบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.7 และระดับการศึกษาจบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 ส่วนรายได้ พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,626 บาท จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 73.2 และรายได้สูงกว่า 4,626 บาท จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมือง ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ตัวแปรลักษณะทางจิต ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ตัวแปรลักษณะชีวสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรร้อย ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้การคำนวณช่วงคะแนนของแบบสอบถาม คะแนนสูงสุดและต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ได้ผลปรากฏดังตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	n	ช่วงคะแนน ของแบบสอบถาม	Min	Max	$\bar{X}$	SD
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
ในอบต.	400	23 -115	25	115	73.03	14.27
การรับข่าวสารทางการเมือง	400	0 -135	7	135	53.26	29.44
สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน	400	8 -48	19	46	32.07	4.54
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่น	400	9 -54	14	50	36.52	6.54
เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
ในอบต.	400	12 -72	30	70	55.08	6.08
ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง	400	7 -42	14	42	28.37	3.77
ระดับการศึกษา (จำนวนปี)	400	-	0	18	6.44	4.18
รายได้ (บาท)	400	-	0	77000	4626.68	6211.11

จากตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของตัวแปร ซึ่งพบว่า จากการเก็บข้อมูลหัวหน้าครัวเรือน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เท่ากับ 73.03 ส่วนตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย การรับข่าวสารทางการเมือง สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 53.26 32.07 และ 36.52 ตามลำดับ ตัวแปรลักษณะทางจิต ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 55.08 และ 28.37 ตามลำดับ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคม ประกอบด้วย ตัวแปรย่อย ระดับการศึกษา และรายได้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 6.44 ปี และ 4626.68 บาท ตามลำดับ

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	PPB	NEW	PRP	PLG	ATT	PCE
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
การเมืองในอบต. (PPB)	1.000					
การรับข่าวสารทางการเมือง (NEW)	.470**	1.000				
สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน (PRP)	.328**	.260**	1.000			
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่น (PLG)	.297**	.027	.395**	1.000		
เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง						
ในอบต. (ATT)	.186**	.206**	.384**	.340**	1.000	
ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง (PCE)	.211**	.187**	.322**	.237**	.392**	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ซึ่งพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมืองทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) อยู่ระหว่าง .297 - .470 โดยการรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์สูงสุดกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ($r = .470$) รองลงมาคือ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน ($r = .328$) และการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่น ($r = .297$) ตามลำดับ ส่วนตัวแปรลักษณะทางจิตทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เช่นกัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์(r) อยู่ระหว่าง .186 - .211 โดยความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองมีความสัมพันธ์สูงสุดกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ($r = .211$) รองลงมาคือ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ($r = .186$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ ยังพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมืองเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่นกับสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน ($r = .395$) รองลงมาคือ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนกับการรับข่าวสารทางการเมือง ($r = .260$) ส่วนตัวแปรลักษณะทางจิตเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับเจตคติต่อ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ($r = .392$) รองลงมา คือ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน ($r = .384$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน ได้แก่ ตัวแปรย่อย ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน

ลักษณะทางชีวสังคม	n	$\bar{X}$	SD	t	p
1. ระดับการศึกษา					
จบไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	271	73.32	14.03	.581	.562
จบสูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	129	72.43	14.79		
2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)					
ต่ำกว่า 4,626 บาท	293	72.25	14.54	1.804	.072
สูงกว่า 4,626 บาท	107	75.15	13.32		

จากตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การทดสอบค่าที ซึ่งพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ยังพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต คือ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองร่วมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็นสองระดับด้วยค่าเฉลี่ยเป็นกลุ่มสูงกว่าค่าเฉลี่ย และกลุ่มต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ได้ผลปรากฏดังตาราง 6 และตาราง 7

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาตามความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองร่วมกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง (ก)	1728.64	1	1728.64	8.95	.003
การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น (ข)	2222.78	1	2222.78	11.51	.001
(ก) x (ข)	82.29	1	82.29	.42	.514
ความคลาดเคลื่อน	76437.20	396	193.02		
รวม	81267.51	399			

จากตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ซึ่งพบว่า เมื่อศึกษาผลร่วมกันของความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = .42$, $p = .514$) กล่าวคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อไม่พบความแตกต่างจึงมาพิจารณาที่ผลหลักของตัวแปร(main effect) แต่ละตัวพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแตกต่างกัน และมีการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ ($F = 8.95, 11.51$ และ $p = .003, .001$ ตามลำดับ)

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาตามการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
การรับข่าวสารทางการเมือง (ก)	9644.64	1	9644.64	55.57	.000
เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง					
ในองค์การบริหารส่วนตำบล (ข)	1229.85	1	1229.85	7.08	.008
(ก) x (ข)	923.79	1	923.79	5.32	.022
ความคลาดเคลื่อน	68725.81	396	173.55		
รวม	81267.51	399			

จากตาราง 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง ซึ่งพบว่า เมื่อศึกษาผลร่วมกันของความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 5.32$, $p = .022$) กล่าวคือ พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมืองและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อพบความแตกต่างของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพิจารณาจากการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง กลุ่มที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ กลุ่มที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง และกลุ่มที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ โดยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยการเขียนคำสั่งมาโนวา (MANOVA Script) ได้ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณาการรับข่าวสารทางการเมืองและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือน ในแต่ละกลุ่ม

กลุ่ม			รหัส	n	$\bar{X}$	22	21	12	11
ก	ข	ค							
						79.09	78.61	72.16	65.47
สูง	สูง	22	98	79.09	-	0.477	6.926	13.613*	
สูง	ต่ำ	21	70	78.61		-	6.449	13.135*	
ต่ำ	สูง	12	115	72.16			-	6.686*	
ต่ำ	ต่ำ	11	117	65.47				-	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ก หมายถึง การรับข่าวสารทางการเมือง

ข หมายถึง เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

22 หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง

21 หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ

12 หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง

11 หมายถึง หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ

จากตาราง 8 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ซึ่งพบว่า ในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง ($\bar{X}=79.09$) เป็นผู้มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่ากลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ ($\bar{X}=78.61$) และพบว่าในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง ($\bar{X}=72.16$) เป็นผู้มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่ากลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ ($\bar{X}=65.47$)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับที่	ตัวทำนาย	b	β	t	p
1	การรับข่าวสารทางการเมือง	.21	.43	9.99	.000
2	การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น	.51	.23	5.22	.000
3	สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน	.38	.12	2.58	.010
a = 30.70		R = .56			
R ² = .314		SE _b = 4.60			
F = 60.38**					

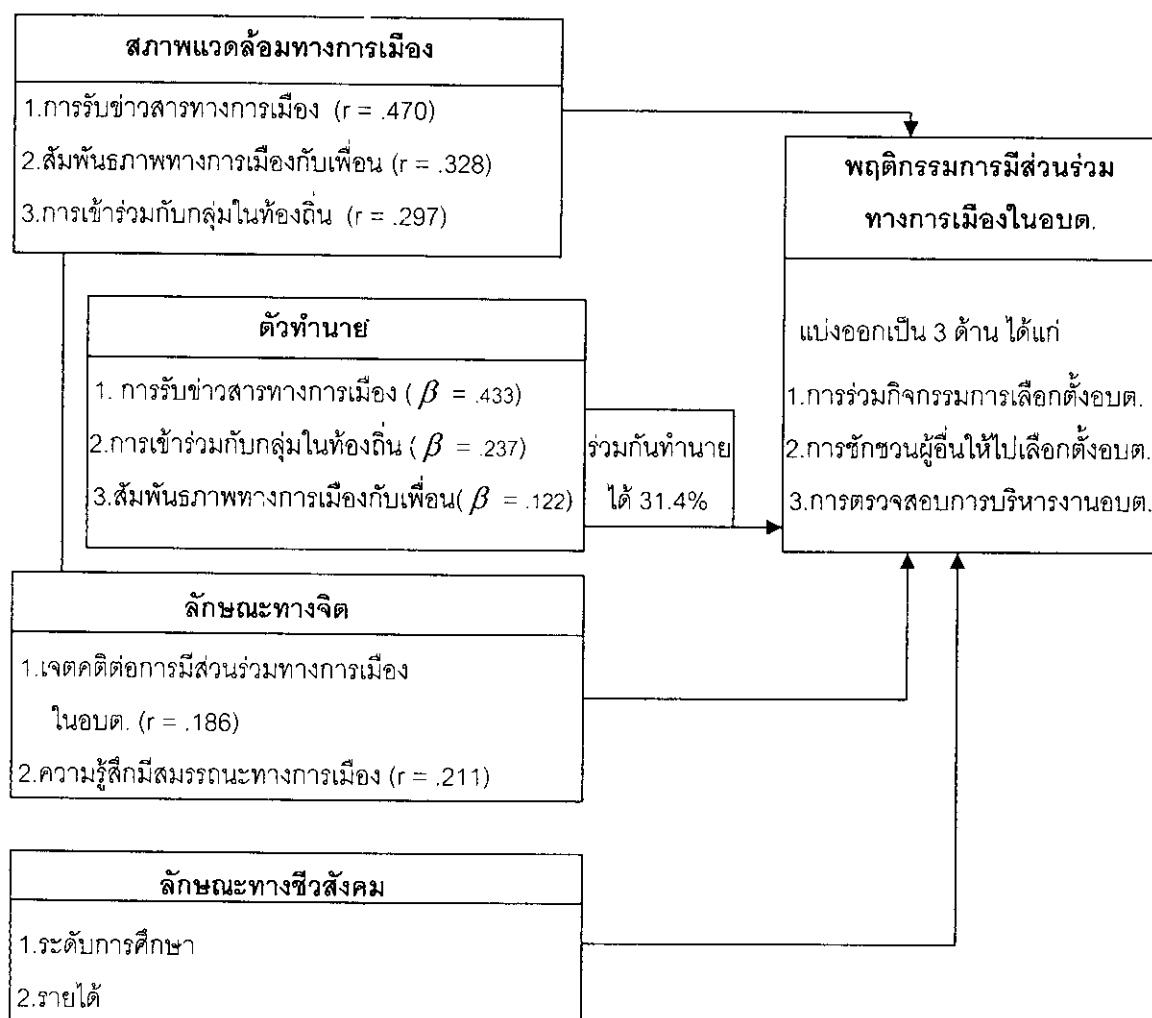
** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ซึ่งพบว่า มีตัวแปรทำนาย 3 ตัวที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน โดยการรับข่าวสารทางการเมืองเป็นตัวแปรอันดับแรกที่มีอิทธิพลสูงสุด มีอำนาจการทำนาย ร้อยละ 22.1 ค่าเบต้าเท่ากับ .43 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรการรับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้ค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น .43 หน่วย ตัวทำนายที่มีอำนาจการทำนายอันดับ 2 คือ การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น โดยสามารถรวมกับการรับข่าวสารทางการเมืองทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 30.2 ค่าเบต้าเท่ากับ .23 กล่าวคือ เมื่อการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้ค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น .23 หน่วย และตัวทำนายที่มีอำนาจการทำนายอันดับ 3 คือ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน โดยสามารถรวมกับการรับข่าวสารทางการเมืองและการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น ทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 31.4 ค่าเบต้าเท่ากับ .12 กล่าวคือ เมื่อสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ทำให้ค่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น .12 หน่วย

ตัวทำนายทั้ง 3 ตัว คือ การรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .56 และตัวแปรทั้ง 3 นี้ สามารถเข้าไปร่วมทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 31.4 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 4.60

สำหรับตัวแปรเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความรู้สึกลึกมีสมรรถนะทางการเมืองไม่สามารถเข้าทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้

สรุปผลการทำนาย
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดเชียงใหม่ จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต

ภาพประกอบ 2 สรุปผลการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003) เป็นพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้ข้อสรุปว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาจากองค์ประกอบ 2 ประการ คือ สภาพแวดล้อมทางการเมืองกับลักษณะส่วนบุคคลมีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย สมมุติฐานและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคม
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่ออธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต

สมมุติฐานในการวิจัย

1. หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
2. หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน
3. หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองสูงและมีการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม

4.หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม

5.สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจาก 22 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ รวม 288,141 ครัวเรือน (ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่.2546ข: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 คนที่อาศัยอยู่ใน 8 หมู่บ้าน จาก 4 องค์การบริหารส่วนตำบลใน 4 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multistage random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล และแบบสอบถามปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 23 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .367 - .673 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการรับข่าวสารทางการเมือง จำนวน 9 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .349 - .767 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน จำนวน 8 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .255 - .542 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .71

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น จำนวน 9 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .177 - .394 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .61

ตอนที่ 6 แบบสอบถามเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 12 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .139 - .764 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .68

ตอนที่ 7 แบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง จำนวน 7 ข้อ มีความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมอยู่ระหว่าง .084 - .337 และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .55

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน โดยขอเก็บข้อมูลกับหัวหน้าครัวเรือนที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง ด้วยการแจกแบบสอบถามกับหัวหน้าครัวเรือนจำนวน 400 ชุด ได้คืนมาครบทั้งหมด 400 ชุด ซึ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ลักษณะคือ 1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้ขอให้กำนันหรือผู้ใหญ่บ้านช่วยประกาศเสียงตามสาย เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านทราบ พร้อมกับรอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 2) ผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นคนในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไว้ที่ผู้ช่วยนักวิจัย จากนั้นทำการนัดวันเวลากับผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน 3) ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไว้ที่ผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นทำการนัดวันเวลากับผู้ใหญ่บ้านเพื่อไปรับแบบสอบถามคืน ในกรณีหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่รู้หนังสือหรือมีปัญหาสุขภาพทางสายตา ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยการอ่านแบบสอบถามให้ฟัง และทำการตอบในมาตราวัดที่กลุ่มตัวอย่างเลือก ทั้งนี้ ใช้เวลาดำเนินการเก็บข้อมูล 59 วัน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-28 กุมภาพันธ์ 2550 จากนั้นทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคมที่แตกต่างกัน และใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสอง

ทาง(Two-way Analysis of Variance) ในการหาค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมือง และลักษณะทางจิต ที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล หากพบว่าการวิเคราะห์แปรปรวนมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยการเขียนคำสั่งมาโนวา (MANOVA Script) รวมทั้งใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมือง และลักษณะทางจิตที่สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมุติฐาน สรุปได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 และ 2 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหาร ส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จากผลการวิจัยที่ได้ จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2

2. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต คือ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และการรับข่าวสารทางการเมืองกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า

เมื่อศึกษาผลร่วมกันของความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้าร่วมกลุ่ม ในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหาร ส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองกับการเข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่นที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้จึงไม่สอดคล้อง กับสมมุติฐานข้อที่ 3

นอกจากนี้ เมื่อศึกษาผลร่วมกันของการรับข่าวสารทางการเมืองและเจตคติต่อการมี ส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กล่าวคือ พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมืองกับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูง และมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่ากลุ่มหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง และกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ ดังนั้น จากผลวิจัยที่ได้จึงสนับสนุนสมมุติฐานข้อที่ 4

3. ผลการวิเคราะห์หัตถถอยพหุคูณแบบขั้นตอนในการทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรการรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 31.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายอันดับ 1 คือ การรับข่าวสารทางการเมือง อันดับ 2 คือ การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และอันดับ 3 คือ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน ดังนั้น จากผลการวิจัยที่ได้จึงสามารถตอบสมมุติฐานข้อที่ 5 ได้บางส่วน คือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมืองสามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ส่วนตัวแปรเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองไม่สามารถเข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะอภิปรายผลจากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ โดยจำแนกตามความมุ่งหมายของการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลกับลักษณะทางชีวสังคม

1.1 จากสมมุติฐาน 1 ที่ว่า "หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน"

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 จากสมมุติฐาน 2 ที่ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน”

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้แตกต่างกัน พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

การที่พบผลเช่นนี้ หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงหรือต่ำ หรือมีรายได้สูงหรือต่ำ จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะด้วยลักษณะของบริบททางสังคม ที่เป็นชนบท ซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนม และมีลักษณะคล้ายคลึงทางสังคมสูง(Homogeneity) มีผลให้ การแสดงออกในพฤติกรรมต่างๆต่อสังคมจึงมีลักษณะคล้ายคลึงตามกัน (สนธยา พลศรี.2545: 31) มีการพบปะพูดคุย สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทั้งภายใน และภายนอกชุมชนระหว่างกัน โดยใช้สื่อบุคคลเป็นสำคัญ (สมร ทองดี.2539: 71) ทำให้พฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีลักษณะไม่แตกต่าง กัน นอกจากนี้ ตัวแปรเชิงเหตุที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้า ครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ ก็มีตัวแปรที่แสดงถึงอิทธิพลของกลุ่มด้วย ได้แก่ การเข้าร่วม กลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธ์ภาพทางการเมืองกับเพื่อน ซึ่งอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทาง การเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 9.3

2. การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตว่ามีผล ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 จากสมมุติฐาน 3 ที่ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง สูงและมีการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหาร ส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม”

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก มีสมรรถนะทางการเมืองและการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นของหัวหน้าครัวเรือนที่มีผลต่อพฤติกรรม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่พบปฏิสัมพันธ์ พบแต่เพียงผลหลักของตัวแปร(main effect)ของแต่ละตัว โดยพบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแตกต่างกัน และมีการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษาในข้างต้น ที่พบผลเช่นนี้อาจเป็นไปได้ว่า ตัวแปรหลักดังกล่าว ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีความเข้มแข็งอยู่แล้ว จึงมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองซึ่งจากข้อค้นพบของโรเซนสไตน์และแฮนเซน (Rosenstone; & Hansen.2003: 79) ที่พบว่า ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง และการเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จะมีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นนั้น จึงไม่สามารถอธิบายได้ในสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากสังคมตะวันตก กล่าวคือ ในสังคมชนบทนั้นผู้ที่มีสมรรถนะทางการเมืองสูง มักจะเป็นผู้ที่มีการเข้าร่วมกับกลุ่มสูงด้วย นอกจากนี้ จากการศึกษาของมิลเบรธและโกล(Milbrath; & Goel.1977) ที่ยืนยันถึงความมีอิทธิพลของตัวแปรเชิงเหตุทั้งสอง ซึ่งเขาพบว่า ผู้ที่เชื่อว่าตนมีความสามารถหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในกระบวนการทางการเมืองได้ หรือที่เรียกว่าผู้ที่มีสมรรถนะทางการเมืองสูง ก็มักจะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่รู้สึกว่าไม่มีอำนาจทางการเมืองหรือไม่มีความสามารถทางการเมือง ส่วนผู้ที่มีการเข้าร่วมกลุ่ม เช่น เป็นสมาชิกของสมาคม หรือพรรคการเมือง ก็จะมี ความพร้อมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่มีการกลุ่ม เช่น ประชาชนทั่วไป (ปิยะนุช เงินคล้าย และคณะ.2540: 19 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goel.1977)

2.2 จากสมมุติฐาน 4 ที่ว่า “หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูง และมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง จะมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม”

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมืองและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับข่าวสารทางการเมืองและเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของหัวหน้าครัวเรือนในแต่ละกลุ่ม พบว่า ในกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง เป็นผู้ที่

พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่ากลุ่มหัวหน้าครัวเรือนกลุ่มอื่นๆ อีก 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูง และกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ

จากผลการศึกษาในข้างต้น ที่พบผลเช่นนี้ขึ้นเนื่องมาจากสื่อมวลชนเป็นองค์กรที่เข้ามามีบทบาทในการนำเสนอข่าวสารความเคลื่อนไหวและช่วยเสริมสร้างค่านิยมทางการเมืองแก่ประชาชน ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่คอยชักจูงผู้มีอำนาจเวลากระทำการอันมิชอบ ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้อง อันจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ประกอบกับข้อค้นพบของโรเซนสไตลและแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003: 24) ที่ได้ข้อสรุปว่า ผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมาก จะมีความตื่นตัวและมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อย ทั้งนี้ เมื่อประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการทำงานและผลการดำเนินงานของอปต.ได้มาก จะทำให้ประชาชนเห็นถึงคุณค่าของการมีองค์กรประชาชนที่พวกเขาเป็นเจ้าของ เกิดความรู้ถึงคุณประโยชน์และเข้าใจถึงกระบวนการดำเนินงานและผลงานของสมาชิกอปต.ที่เป็นตัวแทน สำหรับเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้ เพราะหัวหน้าครัวเรือนได้รับทราบหรือได้รู้ถึงประโยชน์และโทษในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมนำไปสู่ความรู้สึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพร้อมที่จะมีแนวโน้มและมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจากผลการศึกษาของวรรณะ บรรจง(2546) พบว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม และเมื่อบุคคลที่มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลสูงอยู่แล้วและเป็นผู้ที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงด้วย ก็จะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจากผลการศึกษาของมิลเบรทและโกล (Milbrath; & Goel.1977) ได้สรุปว่า การได้รับข่าวสารข้อมูลจากสื่อต่างๆ จะกระตุ้นให้คนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และผู้ที่สนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง จะมีความรู้สึกประทับใจและรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (ปิยะนุช เงินคล้ายและคณะ.2540: 19 อ้างอิงจาก Milbrath; & Goel.1977) นอกจากนี้คนที่ได้รับข่าวสารทางการเมืองมาก มีแนวโน้มว่าจะพัฒนาเจตคติ อันจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ด้วย(ประจิตร มหาหิง .2529: 252-255

อ้างอิงจาก Milbrath; & Goel.1977) กล่าวคือ นอกจากจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลร่วมกันแล้วยังเป็นตัวแปรที่เสริมซึ่งกันและกันอีกด้วย โดยเฉพาะเรื่องการเมืองในสังคมชนบท ผู้คนมักจะถามความเห็นของผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเครือญาติ เช่น ญาติพี่น้อง (การรับข่าวสารทางการเมือง) ควบคู่กับคอยดูกระแสของส่วนรวมว่ามีแนวโน้มหรือทิศทางเป็นเช่นใด แล้วนำข้อมูลที่ได้รับกลับมาประเมินค่าพร้อมกับใช้ความรู้สึกนึกคิดของตน ว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจก่อนที่จะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล (เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล) ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของความเห็นของบุคคลรอบข้างและส่วนรวมที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการแสดงออกในพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนในชนบทเป็นอย่างมาก เป็นผลให้คนในชนบทมักจะมีลักษณะการกระทำหรือแสดงออกที่คล้ายตามหรือใครว่าอย่างไรก็ว่าตามกัน เช่นเดียวกับหัวหน้าครัวเรือนที่มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลและมีการรับข่าวสารทางการเมืองเกิดขึ้นไปพร้อมๆกัน มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแตกต่างไปจากสังคมเมืองที่ผู้คนมีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง เป็นผลให้คนในเมืองมักจะมีเชื่อมั่นในตนเอง คิด ตัดสินใจ และกระทำการต่างๆด้วยตนเอง โดยยึดตามความพอใจของตนเป็นสำคัญ

3. การอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิต

3.1 จากสมมุติฐาน 5 ที่ว่า "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตรวมกันสามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลได้"

ผลจากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อค้นหาสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ตัวแปรการรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ร้อยละ 31.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายอันดับ 1 คือ การรับข่าวสารทางการเมือง อันดับ 2 คือ การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และอันดับ 3 คือ สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน สำหรับตัวแปรเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ไม่สามารถเข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้

จากผลการศึกษาในข้างต้น สาเหตุที่ตัวแปรลักษณะทางจิต ไม่สามารถเข้ามาทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ที่พบผลเช่นนี้ อันเนื่องมาจาก

พื้นที่ในการศึกษาวิจัย เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในเขตชนบท มีความหนาแน่นของประชากรน้อย ผู้คนในชุมชน มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน อาทิ การตั้งบ้านเรือนอยู่ในละแวกใกล้เคียงกัน คนในชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความผูกพันแน่นแฟ้น มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่คล้ายกัน และยึดมั่นในวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี (สนธยา พลศรี.2545: 31-32) รวมทั้งมีการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆทั้งภายในและภายนอกชุมชน ผ่านสื่อชนิดเดียวกัน มีผลให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองไม่ต่างกันมากนัก ฉะนั้นแนวทางปฏิบัติหรือการกระทำในพฤติกรรมต่างๆ ต่อสังคม โดยเฉพาะการแสดงออกในพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีลักษณะคล้ายคลึงตามหรือสอดคล้องกัน ดังนั้น ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมืองอันได้แก่ การรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น และสัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน จึงค่อนข้างมีอิทธิพลอยู่มากภายใต้บริบทและเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมของชุมชนเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตามข้อค้นพบนี้ก็ไม่ได้ปฏิเสธตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง ซึ่งก็พบผลที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ไม่พบผลในการเป็นตัวทำนาย

ลำดับแรก การรับข่าวสารทางการเมือง เป็นตัวทำนายอันดับ 1 ที่เข้าทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของโรเซนสโตลและแฮนเซนที่ผู้วิจัยใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล โดยโรเซนสโตลและแฮนเซน(Rosenstone; & Hansen.2003: 24) ได้ข้อสรุปว่า ผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน จะมีความตื่นตัวและมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ได้รับข่าวสารน้อย นอกจากนั้น ยังพบว่าบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่มมากขึ้น ก็ยังมีแนวโน้มว่าบุคคลนั้นจะมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้นด้วย ประกอบกับผลการวิจัยนี้ เป็นไปตามทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารของเลอร์เนอร์(Lerner) ที่อธิบายว่า การสื่อสารที่ทันสมัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การรับข่าวสารของคนในสังคมมีประสิทธิภาพ โดยผ่านการขัดเกลาทางสังคม เกิดจินตภาพใหม่ และเกิดการเคลื่อนย้ายทางสังคม ตลอดจนผลักดันให้สังคม-วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะทันสมัยในรูปแบบของการติดต่อระหว่างบุคคล ระหว่างบุคคลต่อกลุ่มคน หรือกลุ่มคนต่อกลุ่มคนที่ผ่านสื่อต่างๆ จนกระทั่งคนในสังคมยอมรับโดยทั่วกัน ทั้งยังช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นและจูงใจให้คนเข้ามาร่วมในพฤติกรรมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น (สนธยา พลศรี.2545: 179-180 อ้างอิงจาก Lerner)

นอกจากนี้ ยังพบข้อสนับสนุนจากการศึกษาวิจัยของสุวิทย์ จันแข่ง(2547) พบว่าความสนใจข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหาร

ส่วนตำบลจะเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี และไชยพร ดันทีจิตานนท์(2536) พบว่า ประชาชนที่รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมาก เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ผู้ที่รับข่าวสารทางการเมืองน้อย และการรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับตัวแปรอื่น สามารถอธิบาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ร้อยละ 40 โดยการรับข่าวสารทางการเมือง สามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 3 รวมทั้งวรรณะ บรรจง (2546) พบว่า การรับข่าวสารทางการเมืองร่วมกับตัวแปรอื่น สามารถอธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองของครูในภาคใต้ได้ร้อยละ 29 โดยการรับข่าวสารทางการเมือง สามารถเข้ามาอธิบายพฤติกรรมดังกล่าวได้เป็นลำดับที่ 3

ลำดับต่อมา การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น เป็นตัวทำนายอันดับ 2 ที่เข้าทำนาย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยนี้ เป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมและกระบวนการกลุ่มที่พัฒนามาจากทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ของเลวิน(Lewin) ที่อธิบายว่า กระบวนการปะทะสังสรรค์ ทั้งทางด้านกายภาพและจิตใจ การปะทะสังสรรค์นี้ เป็นไปเพื่อ สนับสนุนให้บุคคลได้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ ทั้งนี้ กลุ่มสามารถ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กลุ่มเป็นตัวกลางในการเปลี่ยนแปลง โดยกลุ่ม จะเป็นตัวกลางที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกและสามารถทำให้สมาชิกเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ 2) กลุ่ม เป็นเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดให้กลุ่ม ทั้งกลุ่มเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งหมด และ 3) กลุ่มเป็นตัวนำในการเปลี่ยนแปลง โดยพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสมาชิกเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการได้เข้าร่วมในกลุ่มและในกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยตรง (วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศิณารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. 2537: 108-109 อ้างอิงจาก สุภัสตรา เก้าประดิษฐ์. 2535: 15) ประกอบกับทฤษฎีกระบวนการอิทธิพลทางสังคม ที่อธิบายถึงอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อบุคคล โดย บุคคลจะต้องผ่านกระบวนการหล่อหลอมทางสังคม มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การดำเนินชีวิต ทักษะสังคม ค่านิยม บรรทัดฐาน แบบแผนและพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติ ทำให้บุคคล สามารถปรับตัวเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของสังคมได้ ซึ่งกลุ่มทางสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิก มี 2 ประเภท ได้แก่ 1. กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสถาบันทางสังคมพื้นฐานที่สุด มีอิทธิพลสูงสุดในการหล่อหลอมแบบแผนพฤติกรรมของบุคคล โดยเป็นกลุ่มตามธรรมชาติที่บุคคล มีความใกล้ชิดสนิทสนมมากที่สุด เช่น กลุ่มครอบครัว และเพื่อนบ้าน และ 2. กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่มี ขนาดใหญ่ มีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกอย่างเป็นทางการ ซึ่งไม่ใกล้ชิด และไม่มีความเป็นส่วนตัว มีแบบแผนกฎเกณฑ์กำหนดความสัมพันธ์ที่แน่ชัด แต่ก็มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ บุคคลในระดับหนึ่ง เช่น กลุ่มเพื่อนที่ทำงาน กลุ่มลูกจ้างกับนายจ้าง (วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์

วศินารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์.2537: 109-110 อ้างอิงจาก พูนพร ศรีสะอาด. 2534: 46-47)

นอกจากนี้ ยังพบข้อสนับสนุนจากผลการศึกษาวิจัยของสุรปรีชา ลาภบุญเรือง (2530) ร่วมกับการวิจัยของประมวล แสงแก้วศรี(2546) ต่างพบว่า การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีอิทธิพลและมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพ และในชนบท และวสันต์ สุวรรณ(2547) พบว่า การเข้าเป็นสมาชิกในองค์กรหรือกลุ่มจัดตั้งในชุมชน เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจ่อม อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งไชยพร ดันทิจิตานนท์(2536) ที่พบว่า ประชาชนที่เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นมาก เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่เข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นน้อย สำหรับการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกับตัวแปรอื่น สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้ร้อยละ 40 โดยการเข้าร่วมกับกลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่น สามารถเข้ามาอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เป็นลำดับที่ 1

ลำดับสุดท้าย สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน เป็นตัวทำนายอันดับ 3 ที่เข้าทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยนี้ เป็นไปตามทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสารระหว่างบุคคล ที่อธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล และสามารถทำให้บุคคล มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการได้ ในขณะเดียวกัน การติดต่อสื่อสารใดๆ ก็ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อให้สามารถถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่อไปยังเพื่อนบ้านหรือบุคคลในเครือข่ายใกล้ชิด ซึ่งคุณลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น สามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลได้ (วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศินารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์.2537: 108,110-111)

นอกจากนี้ ยังพบข้อสนับสนุนจากผลการศึกษาวิจัยที่ใกล้เคียงของพรรณี ตรังคสันต์ (2541) พบว่า กลุ่มเพื่อนสนิท เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษา มหิดล สำหรับกลุ่มเพื่อนสนิทร่วมกับตัวแปรอื่น สามารถอธิบายพฤติกรรมประชาธิปไตยได้ร้อยละ 46.2 โดยกลุ่มเพื่อนสนิท สามารถเข้ามาอธิบายพฤติกรรมประชาธิปไตยได้เป็นลำดับที่ 4

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลมาก คือ หัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองและมีเจตคติ ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง และยังพบผลในส่วนของการศึกษาเปรียบเทียบอีกว่า กลุ่มหัวหน้า ครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองสูงและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การ บริหารส่วนตำบลสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่ากลุ่มหัวหน้าครัวเรือนอีก 3 กลุ่ม อันได้แก่ กลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทาง การเมืองสูง และมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ กลุ่มหัวหน้า ครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การ บริหารส่วนตำบลสูง และกลุ่มหัวหน้าครัวเรือนที่มีการรับข่าวสารทางการเมืองต่ำและมีเจตคติต่อการมี ส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลต่ำ

ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ ของตนให้มาก โดยอาศัยช่องทางสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ผ่านสื่อที่สามารถเข้าถึงหัวหน้าครัวเรือนได้ อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในขณะเดียวกันข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ออกไป นั้น จะต้องมีความถูกต้อง ชัดเจน ปราศจากการบิดเบือนหรืออคติ เพื่อให้หัวหน้าครัวเรือน และคนในชุมชนได้รับสาระความรู้ และมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง อันนำไปสู่ความร่วมมือ ร่วมใจ ความสมัครสมานสามัคคีของหัวหน้าครัวเรือนและคนในชุมชน ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการทำให้เกิด พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมการมี ส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเมือง โดยการรับข่าวสารทางการเมือง การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มในท้องถิ่น สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน เป็นตัวแปรย่อยที่มีอำนาจในทำนายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มากที่สุด ตามลำดับ

ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งรัดและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก โดยเลือกใช้ชนิดของสื่อให้มีความเหมาะสม

มีความหลากหลาย และเพิ่มเติมเนื้อหาสาระ รวมทั้งสอดแทรกเกร็ดความรู้ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้หัวหน้าครัวเรือนทุกคนสามารถเข้าถึง และบริโภคข้อมูลข่าวสารในท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น เช่น จัดทำวารสารประชาสัมพันธ์ภารกิจอบต.ประจำปีออกเผยแพร่-แจกจ่าย, จัดโครงการอบต.เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นการพบปะกันระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นกับประชาชนในชุมชน เพื่อรับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของประชาชน โดยทำการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน รวมทั้งจัดหาและนำกล่อรับฟังปัญหา ความเดือดร้อนและข้อคิดเห็นของประชาชนไปติด ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน ฯลฯ ซึ่งจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามของผู้วิจัย ได้ทราบข้อมูลจากหัวหน้าครัวเรือนและประชาชนในพื้นที่ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้ อบต.บางพื้นที่ก็ทำ แต่อบต.ในบางพื้นที่ก็ไม่ทำ หรือทำบ้างไม่ทำบ้าง ตลอดจนอบต.ควรมุ่งเน้นการผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มต่างๆในท้องถิ่น เช่น สหกรณ์ประเภทต่างๆ กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาชีพต่างๆในท้องถิ่น ร้านค้าชุมชน ฯลฯ โดยเปิดโอกาสให้หัวหน้าครัวเรือนและประชาชนทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่นตามความสมัครใจ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น และช่วยเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลให้พฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงช่วยเร่งพัฒนาและเสริมสร้างให้กลุ่มนั้นมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือและการพัฒนากลุ่มต่างๆ ในท้องถิ่นสามารถจัดทำได้ หลายประการ อาทิ การเป็นที่ปรึกษา การให้คำแนะนำ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร การจัดฝึกอบรมความรู้ ทักษะ การแสวงหาพันธมิตรหรือแนวร่วม และเครือข่ายทางสังคมจากหน่วยงานอื่นภายนอกชุมชน นอกจากนี้ อบต.ควรเพิ่มบทบาทในการเข้ามาเป็นตัวกลางหรือเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมตามงานต่างๆของท้องถิ่น โดยทำหน้าที่คอยประสานงาน สร้างความร่วมมือระหว่างคนในชุมชน หรือในบางโอกาสอาจดัดแปลงที่ทำการอบต.ให้เป็นสถานที่ใช้ประโยชน์สำหรับการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น ลานกีฬา ลานเต้นแอโรบิกแดนซ์ สถานที่จัดงานวันเด็ก การจัดเวทีชาวบ้าน ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้หัวหน้าครัวเรือนและประชาชนพื้นที่ ได้มีโอกาสพบปะพูดคุย ร่วมสังสรรค์ และแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็นระหว่างกัน ล้วนเป็นการเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีทางการเมืองระหว่างเพื่อนฝูงญาติมิตร อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน ซึ่งความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนี้ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งสามารถทำให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ โดยเฉพาะการแสดงออกในพฤติกรรมการณ์การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเฉพาะเทศบาลตำบล เนื่องจากมีปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ หลายประการ ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลกับเทศบาลตำบลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
2. งานวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จากข้อมูลที่ได้รับจากหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้รายงานเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งควรมีการวัดพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล จากคนอื่นร่วมด้วย เช่น จากการรายงานของสมาชิกในครัวเรือน
3. ควรประยุกต์แนวทางการวิจัยนี้กับกลุ่มประชากรอื่นๆ ที่มีฐานะหรือมีบทบาทเป็นผู้นำทางความคิดในชุมชน ได้แก่ หัวหน้าคุ้ม ประธานหรือหัวหน้ากลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสตรีแม่บ้าน และกลุ่มอาชีพต่างๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น
4. ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเพิ่มเติม โดยนำตัวแปรอื่นๆ เข้ามาร่วมศึกษา เช่น แรงจูงใจ บุคลิกภาพ การสนับสนุนทางสังคม บรรยากาศในกลุ่มหรือองค์กร และการถ่ายทอดทางสังคมจากครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานที่ทำงาน เป็นต้น ตลอดจนการนำแนวคิดหรือทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองอื่นๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อสรุปในเชิงลึกยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2548). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ.2547*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2547). *โครงการศึกษาและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ จังหวัดเชียงใหม่ : รายการแผนที่ 10 Theme*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กระทรวงมหาดไทย. (2543). *ข้อมูลสถิติสำคัญ 75 จังหวัด จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2548, จาก <http://www.moi.go.th/province/213.pdf>
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2534). *มนุษย์สัมพันธ์ เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- โกวิท พวงงาม. (2543). *อะไร ทำไม อย่างไรรอบด. : ประชาธิปไตยของประชาชนในชนบท*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- , (2546). *การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- , (2547, มกราคม-มิถุนายน). *พื้นที่สังคมสงเคราะห์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. 12(1): 65.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2534). *จิตวิทยาสังคม*. เอกสารประกอบการสอน. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรัสศักดิ์ ลอยมี. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(นิเทศศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้. ถ่ายเอกสาร.
- จักรชัย ลือประเสริฐสิทธิ์. (มปป.). *การวิเคราะห์ความแปรปรวน(Analysis of Variance)*. (เอกสารประกอบการสอน). ชลบุรี : วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. (2529). *การยอมรับวิทยาการแผนใหม่ของเกษตรกรชาวนาเมืองจังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. อัดสำเนา.
- จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2549). *สังคมสงเคราะห์กลุ่มชน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชลัช จงลีพันธ์. (2527). การศึกษาลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางปริบทและลักษณะทางจิตวิสัย
ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชัยทัศน์ ใจยาน. (2543). วิสัยทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในภาคเหนือ เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของ
รัฐบาลธรรมรัฐตามรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมือง พุทธศักราช 2540 : ศึกษาเฉพาะกรณี
จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(นโยบายและการวางแผนสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- ชิตพล กาญจนกิจ. (2545). ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมือง
ท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ร.ด.(รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร; และวิศิษฐ์พร วัฒนวาทีน. (2548). กฎหมายที่นักรัฐศาสตร์ควรรู้. เอกสารการสอน
ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพรัฐศาสตร์ เล่ม 2 หน่วยที่ 12. สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก. (2536). อิทธิพลของสถานการณ์ระดับคน และจิตลักษณะที่มีต่อการเข้ามามีส่วน
ร่วมทางการเมืองของเยาวชน. ปริญญานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดุษฎี โยเหลา. (มปป.). เอกสารประกอบการอบรมการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์
เรื่อง: การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple regression Analysis). สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถม ทรัพย์เจริญ. (2523). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบทในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะ
กรณี อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาชุมชน). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทองคุณ จันปัญญา. (2540). ความรู้ของประชาชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์
(นโยบายและการวางแผนสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
ถ่ายเอกสาร.

ทัศนีย์ ลักษณะนาภินชัช. (2545). การสังคมสงเคราะห์ชุมชน : มรรควิธีสู่ชุมชนเข้มแข็ง. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่. (2546ก). ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการจังหวัดเชียงใหม่ ตาราง

5 จำนวนประชากรแยกเพศ จำแนกตามตำบล ปี 2546. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2548,จาก

<http://e.chiangmai.go.th>

----- (2546ข). ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการจังหวัดเชียงใหม่ ตาราง 6 จำนวนครัวเรือน

จำแนกตามอำเภอ/กิ่งอำเภอปี2546. สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2548,จาก

<http://e.chiangmai.go.th>

----- (2548). ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการจังหวัดเชียงใหม่ตาราง 551 จำนวนประชากร

จำแนกตามหมวดอายุ อำเภอและเขตการปกครอง พ.ศ. 2546. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม

2548,จาก <http://e.chiangmai.go.th>

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ; และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2542). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ชั้นกลาง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. อัดสำเนา.

ธวัช พริยปัญญบุตร. (2541). การศึกษาความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ธีระพร อูวรรณโณ. (2527). การวัดทัศนคติ : ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม. ใน บทความ

ประกอบการนำอภิปรายในการสัมมนาระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาแบบทดสอบครั้งที่ 4 เรื่อง

เทคนิคการพัฒนาเครื่องมือวัดเพื่อระบบการติดตามปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา โครงการ

พัฒนาแบบทดสอบ โครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน. หน้า 11-12. มปป.

นวนนิตี เศรษฐบุตร; สมคิด เลิศไพฑูรย์; และสายทิพย์ สุดดิพันธ์. (2541). การมีส่วนร่วมของชุมชนใน

การพัฒนาประชาธิปไตย : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. อัดสำเนา.

นิลุบล ใจอ่อนน้อย. (2543). การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ

ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ นศ.ม.(นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ :

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

นิสากร แฉนเสน่ห์. (2543). ทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- ประจิตร มหาหิง. (2529). *สังคมวิทยาการเมือง : แนวคิดทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : พระตำนา.
- ประมวล แสงแก้วศรี. (2546). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวันกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยะนุช เงินคล้าย; การุณย์ลักษณ์ พหลโยธิน; และคณะ. (2540). *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเปรียบเทียบประชาชนในเขตเมืองกับประชาชนในเขตชนบท*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา.
- พรรณี ตรังคสันต์. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(ประชากรศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี บุญประกอบ. (มปป.). *เอกสารประกอบการอบรมการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ เรื่อง : การวิเคราะห์ความแปรปรวน(ANOVA)*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทพิชัย หาราชอุดม. (2548). *อบต.ธรรมาภิบาล : วิถีแห่งการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน*. ใน *บทความทางวิชาการประกอบการอบรมเข้มชุดวิชา 80410 ประสพการณ์วิชาชีพรัฐศาสตร์ ของสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. หน้า 1-11. มปป.
- มนตรี นาคสมบุญ. (2540). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส นพรัตน์. (2541). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีเทศบาลตำบลปากแพรก*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- มยุรา โลหะพิริยะกุล. (2546). *พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2547). *คู่มือการจัดทำปริญญานิพนธ์และสารนิพนธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (มปป.). *เอกสารประกอบการบรรยายการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล : การอ่านและแปลผล*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณะ บรรจง. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. อุดลำนาค.
- วสันต์ สุวรรณ. (2547). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ร.ม.(การเมืองการปกครอง). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วิชา ไชยสาร. (2545ก). *การมีส่วนร่วมในทางการเมืองกับการเมืองภาคประชาชน*. รัฐสภาสาร 53(5) พฤษภาคม.
- (2545ข). *การเมืองภาคประชาชน : พัฒนาการการมีส่วนร่วมในทางการเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมและพหุการเมือง*. กรุงเทพฯ : เมฆขาว.
- วัชรีย์ ด่านกุล. (2540). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน อายุ 18-20 ปี : ศึกษากรณีอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รัฐฎากรณ์ บัวกิ่ง. (2544). *พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : สมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนิวัฒนา. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนี วาสิกะสิน; สุรางค์รัตน์ วศินารมณ; และกิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์. (2537). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาสนา นรลักษณ์. (2540). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(การบริหารองค์การ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร อาวะกุล. (2526). *เทคนิคมนุษยสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

- ศักดิ์ระพี วัฒนปริญญา. (2544). ความตั้งใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับ
อาชีวศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(บริหารการพัฒนา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริกุล ลือกิติไกร. (2540). ความรู้สึกรับรู้ประสิทธิภาพทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต(พัฒนา
สังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภรัตน์ รัตนมุขย์; และยงยุทธ พึ่งวงศ์ญาติ. (2540). รายงานการวิจัยเรื่องความสามารถในการพัฒนา
ประชาธิปไตยระดับหมู่บ้านในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : ศึกษาเฉพาะกรณีบทบาท
ของคณะกรรมการหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
อัดสำเนา.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2545). การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ : คบไฟ.
- สนธยา พลศรี. (2545). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมร ทองดี. (2539). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์. เอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคม
เล่ม 1 หน่วยที่ 2. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาน พู่แสง. (2541). การศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา
สถาบันราชภัฏเขตภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สรวิทย์ เลี่ยมสุวรรณ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยกับ
พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. วิทยานิพนธ์
กศ.ม.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนัก
นายกรัฐมนตรี. (2548). ประวัติความเป็นมา. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2548,จาก
<http://www.dloc.opm.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2548). การเลือกตั้งท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2548,
จาก <http://www.ect.go.th>
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่. (2549). หน้าที่รับผิดชอบ. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2549,จาก
<http://local.chiangmai.go.th>

- สำนักงานปลัดจังหวัดเชียงใหม่. (2548). *ฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการจังหวัดเชียงใหม่ตาราง 1*
จำนวนหมู่บ้าน ตำบล เทศบาล อบต. จำแนกตามอำเภอ/กิ่งอำเภอ ปี 2546. สืบค้นเมื่อ
24 พฤษภาคม 2548, จาก <http://e.chiangmai.go.th>
- สุรปรีชา ลาภบุญเรือง. (2530). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชนบท*
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. (2541). *การสื่อสารกับการเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ประสิทธิ์ภักดิ์.
- สุวิทย์ จันแข่ง. (2547). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลจะเข้*
เมื่อแก่อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(รัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). *การประยุกต์ทฤษฎีในการสื่อสาร*. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและทฤษฎี
การสื่อสาร เล่ม 2 หน่วยที่ 12. สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และ*
สังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- อรพินท์ ชูชม. (2545). *เอกสารประกอบคำสอนวิชา วป 502 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือทาง*
พฤติกรรมศาสตร์ . สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2545). *หนังสือยุคปฏิรูปการศึกษา : อบต.ประชาธิปไตยของชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ :
บรรณกิจ.
- อุทัย หิรัญโต. (2523). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อุไรวรรณ พันธุ์สุจริต. (2546). *การเปรียบเทียบผลของการฝึกการวิเคราะห์การติดต่อสัมพันธ์ระหว่าง*
บุคคลกับการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนของนักเรียนประถม
ศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนวัดบางพลัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยา
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- แผนที่ไทย.คอม. (2545). *แผนที่จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 6 พฤษภาคม 2548, จาก
<http://www.panteethai.com>
- ไชยพร ตันทิจิตานนท์. (2536). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในรูปเทศบาล : กรณีศึกษา*
เทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนาศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- ไทย. (2547). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์.
- (2549). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่1) 2548. กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์.
- Bennett,W. Lance. (1975). *The Political Mind and the Political Environment*. Massachusetts : Lexington Books.
- Cambell,Angus; Gurin,Gerald; & Miller,Warren E. (1954). *The Voter Dicides*. Evanston : Row & Peterson.
- Dahl,Robert A. (1961). *Who Governs ? Democracy and Power in an American City*. New Hanven : Yale University Press.
- DeHoog,Ruth Hoogland.; Lowery,David; & Lyons,William E. (1990,August). "Citizen Satisfaction with Local Governance : A Test of Individual, Jurisdictional, and City-Specific Explanations," *Journal of Politics*. 52(3): 807-837.
- Fishbein, Martin; & Icek Ajzen. (1975). *Belief, Attitude, Intention and Behavior ; An Introduction to Thenry and Research*. Massachusetts : Addison-Wesley.
- Lerner. (1950). *The Passing of Traditional Social*. New York : The Free Press.
- McClosky,Herbert. (1968). "Political participation", *International Encyclopedia of Social Sciences*. Vol. 12. New York : Mac Millan and Free Press.
- McGuire,W.J. (1969). *The nature of attitudes and attitude change*. In G.Lindzey and E.Aronson (Eds.). *The Handbook of Social Psychology*. Vol.3. Reading,Mass : Addison-Wesley.
- Milbrath,Lester W.; & M.L. Goel. (1977). *Political Participation : Why and How people get involved in polities*. Chicago : Rand McNally.
- Nie,Norman H.; Powell,G. Bingham.;& Prewitt,Jr. and Kenneth (1969). *Social Structure and Political Participation : Developmental Relationships*. In America Political Science Review.
- Nie,Norman H.; & Verba,Sidney. (1972). *Participation in America : Political Democracy and Social Equality*. New York : Harper & Row .
- (1975). *Political Participation in Handbook of Political Science*. New Jersey : Addison Wesley.

- Nie, Norman H.; Verba, Sidney; & Jae-on, Kim. (1978). *Participation and Political Equality (A Seven-Nation Comparison)*. New York : Cambridge University Press.
- Prewitt, Kenneth. (1968). "Political efficacy" in *International Encyclopedia of the Social Sciences*. Vol.14 David L.Sill, editor. New York : Macmillan & Free.
- Rosenstone, Steven J.; & Hansen, John Mark. (2003). *Mobilization, Participation, and Democracy in America* . New York : Longman.
- Rush, Michael. (1992). *Politics and Society : In Introduction to Political Sociology*. Prentice Hall New York.
- Sasse, Connie R. (1975). *Person to Person*. Texas : Chas A Bennett.
- Weiner, Myron. (1971). *Political Participation : Crisis of Political Process*. Princeton : Princeton University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดุสิต โยเหลา
อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์วรรณะ บรรจง
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. อาจารย์ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร
อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

คำชี้แจง

ขอความร่วมมือหัวหน้าครัวเรือน เพื่อตอบแบบสอบถามชุดนี้ตามข้อมูลที่เป็นความจริงของท่าน และขอให้ท่าน ตอบคำถามทุกข้อ ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลบุคคล

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 ข่าวสารการเมือง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนทางการเมือง

ตอนที่ 5 เข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่น

ตอนที่ 6 ทรรศนะต่อการเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 7 การรับรู้ตนเองทางการเมือง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบที่ทุกท่านให้ไว้จะถูกเก็บเป็นความลับ จึงขอให้ทุกท่านตอบสอบถามด้วยความสบายใจ ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวกับช่องพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” เป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณหัวหน้าครัวเรือนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นายพิทพิชัย หรรษอุดม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1
ข้อมูลบุคคล

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ปัจจุบันท่านสำเร็จการศึกษา

() เรียนจบชั้น (โปรดระบุ) () ไม่ได้เรียน

3. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ บาท

ตอนที่ 2

การเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เมื่อใกล้ถึงวันเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าไปตรวจดูรายชื่อของตนเองจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้ง

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

2. ก่อนเข้าคูหาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข้าพเจ้าศึกษาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ประวัติการศึกษา การทำงาน และประสบการณ์

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

3. ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในชุมชน

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

4. ในวันเลือกตั้ง ข้าพเจ้าออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

5. เมื่อข้าพเจ้าเห็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลกระทำผิด เช่น แจกเงิน สิ่งของแก่ผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ข้าพเจ้าแจ้งการทุจริตนั้นต่อกรรมการเลือกตั้งประจำหน่วย

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

6. หลังปิดหีบเลือกตั้ง ข้าพเจ้าติดตามการนับผลคะแนนเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ณ สถานที่นับคะแนน

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

7. หลังจากประกาศผลการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าแจ้งผลการเลือกตั้งให้คนในครอบครัวทราบว่าผู้ใดบ้างที่ได้เป็นสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

8. เมื่อใกล้วันเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าชักชวนให้คนในครอบครัวออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

9. ก่อนวันเลือกตั้ง ข้าพเจ้าให้คำแนะนำกับผู้สูงอายุทราบถึงขั้นตอนในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

10. เมื่อมีโอกาส ข้าพเจ้าจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนในครอบครัว

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

11. หากมีเหตุที่ต้องจัดการเลือกตั้งซ่อม ข้าพเจ้าอธิบายให้คนในครอบครัวได้เข้าใจถึงสาเหตุดังกล่าว แล้วชักชวนให้ออกไปเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอีกครั้ง

เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
-----------	---------------	----------	------------	-----------

12. ก่อนการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าพูดให้เพื่อนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการไปเลือกตั้ง

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

13. ก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าเสนอแนะการใช้สิทธิเลือกตั้งล่วงหน้าให้แก่เพื่อนที่ไม่สามารถออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งจริงได้

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

14. ในวันเลือกตั้ง ข้าพเจ้าเชื้อเชิญเพื่อนบ้านให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

15. ในระหว่างการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าเคยเข้าร่วมรณรงค์ให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เช่น แจกแผ่นพับเลือกตั้งเป็นอาสาสมัครติดป้ายผ้าประชาสัมพันธ์เลือกตั้ง

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

16. เมื่อถึงสมัยเปิดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าเข้าร่วมรับฟังการประชุมนี้

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

17. หากเห็นว่าโครงการพัฒนาต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่โปร่งใส เช่น มีการฮั้วในกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้าง ข้าพเจ้าขอคำชี้แจงจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย

18. ข้าพเจ้าติดตามการใช้จ่ายเงินของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

19. ข้าพเจ้าเป็นผู้หนึ่งที่ร่วมตรวจสอบว่าโครงการพัฒนาต่างๆที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้นนั้น มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

20. หากมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในหมู่บ้าน ข้าพเจ้าออกไปคัดค้าน

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

21. เมื่อโครงการพัฒนาต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความคืบหน้า ข้าพเจ้าเสนอความคิดเห็นแก่สมาชิกและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

22. เมื่อโครงการพัฒนาต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดความล่าช้า ข้าพเจ้าร่วมวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสมาชิกและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับเพื่อนบ้าน

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

23. เมื่อทราบว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ลงนามถอดถอนให้ออกจากตำแหน่ง

เป็นประจำ เกือบทุกครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง ไม่เคยเลย

ตอนที่ 3

ข่าวสารทางการเมือง

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามการได้รับข่าวสารจากสื่อประเภทต่างๆ และ ความถี่ในการรับข่าวสารทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. 1.1 ฟังหออกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 1.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 2 แทน)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

1.2 ข้าพเจ้าได้ทราบข้อมูลเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากหออกระจายข่าวผ่านเสียงตามสาย

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

2. 2.1 ฟังวิทยุ (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 2.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 3 แทน)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

2.2 ข้าพเจ้าติดตามข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจากวิทยุชุมชน

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

3. 3.1 ชมโทรทัศน์ (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 3.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 4 แทน)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

3.2 เมื่อมีเหตุการณ์ทางกมลเมืองท้องถิ่นเกิดขึ้น ข้าพเจ้าติดตามข่าวจากโทรทัศน์ตามช่องต่างๆ

เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง
-----------	-----------	--------------	--------------	-----------

4. 4.1 อ่านใบปลิว (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 4.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 5 แทน)

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
-----	---------	------	-----------

4.2 เมื่อมีการแจกใบปลิวการเมืองท้องถิ่น ข้าพเจ้าอ่านด้วยความสนใจ

เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง
-----------	-----------	--------------	--------------	-----------

5. 5.1 อ่านแผ่นพับ (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 5.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 6 แทน)

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
-----	---------	------	-----------

5.2 เมื่อได้รับแผ่นพับทางการเมือง ข้าพเจ้าอ่านอย่างตั้งใจ

เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง
-----------	-----------	--------------	--------------	-----------

6. 6.1 อ่านจดหมาย (ถ้าเลือกตอบ "ไม่เคยเลย" ไม่ต้องทำต่อในข้อ 6.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 7 แทน)

มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
-----	---------	------	-----------

6.2 เมื่อได้รับจดหมายแจ้งจากองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้ารีบเปิดจดหมายอ่าน

เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง
-----------	-----------	--------------	--------------	-----------

7. 7.1 อ่านประกาศทางราชการ (ถ้าเลือกตอบ “ไม่เคยเลย” ไม่ต้องทำต่อในข้อ 7.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 8 แทน)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

7.2 ข้าพเจ้าจะไปอ่านประกาศทางราชการ ซึ่งติดไว้ที่บอร์ดหน้าองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

8. 8.1 อ่านป้ายผ้า (ถ้าเลือกตอบ “ไม่เคยเลย” ไม่ต้องทำต่อในข้อ 8.2 ให้ข้ามไปทำข้อ 9 แทน)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

8.2 ถ้ามีการติดป้ายผ้าประชาสัมพันธ์กิจกรรมในชุมชน ข้าพเจ้าหยุดอ่านป้ายผ้านั้น

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

9. 9.1 อ่านหนังสือพิมพ์ (ถ้าเลือกตอบ “ไม่เคยเลย” ไม่ต้องทำต่อในข้อ 9.2)

_____	_____	_____	_____
มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย

9.2 ข้าพเจ้าเลือกอ่านคอลัมน์วิเคราะห์การเมืองท้องถิ่นจากหนังสือพิมพ์

_____	_____	_____	_____	_____
เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	ค่อนข้างบ่อย	ค่อนข้างน้อย	น้อยครั้ง

ตอนที่ 4
ความสัมพันธ์กับเพื่อนทางการเมือง

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เกี่ยวกับการเมือง ในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ถ้ามีเพื่อนในกลุ่มพูดคุยเรื่องการเมืองในชุมชน ข้าพเจ้าฟังด้วยความสนใจ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. การฟังความเห็นทางการเมืองในชุมชนของเพื่อน ทำให้ข้าพเจ้าเสียเวลา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าพูดคุยเรื่องการเมืองท้องถิ่นกับเพื่อน เพราะได้รับฟังข้อมูลอื่นเพื่อประกอบการวิเคราะห์

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. ข้าพเจ้าเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในหมู่บ้านแก่เพื่อนที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
ทราบ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้าพูดคุยปรึกษาหารือและแสดงข้อคิดเห็นกับเพื่อน ก่อนตัดสินใจทำงานเพื่อชุมชน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจวิธีการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าได้อธิบายให้เพื่อนฟัง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เมื่อเพื่อนเกิดข้อสงสัยในเรื่องการเมืองท้องถิ่น ข้าพเจ้าให้เขาค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เมื่อเพื่อนบางคนในกลุ่ม มีปัญหาขาดศรัทธาต่อการบริหารงานในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้าพเจ้าให้เขาวิเคราะห์และหาทางออกเอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 5
เข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่น

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ ทั้งตำบล และหมู่บ้านในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ข้าพเจ้าสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรของตำบล เพื่อรับความคุ้มครองราคาของผลผลิต

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. เมื่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้านมีความประพฤติเสื่อมเสีย ข้าพเจ้าไม่เข้าร่วม ประทับกับกลุ่มชาวบ้าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. เมื่อพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบด้วยการกดราคาสผลผลิต ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมอาชีพ รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหา

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. เมื่อมีการจัดประชุมกลุ่มต่างๆของหมู่บ้าน ข้าพเจ้าเข้าร่วมการประชุม

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. เมื่อข้าพเจ้าทราบว่ามีการจัดกิจกรรมอบต.สัญจรในหมู่บ้าน เพื่อรับฟังปัญหาและความคิดเห็น ของคนในชุมชน ข้าพเจ้าเลือกที่จะเข้าบ้าน

จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ในสัปดาห์รณรงค์ป้องกันโรคไข้เลือดออก ข้าพเจ้าเข้าร่วมกับกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ออกหน่วยกำจัดลูกน้ำตามแหล่งน้ำที่ต้องสงสัยในหมู่บ้าน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ถ้ามีงานเลี้ยงที่เกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มต่างๆในหมู่บ้าน ข้าพเจ้าร่วมสังสรรค์ด้วย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. เมื่อมีการจัดการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านระหว่างกลุ่มต่างๆในตำบล ข้าพเจ้าไม่ไปร่วมงาน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ถ้ากลุ่มที่ข้าพเจ้าสังกัดจัดทัศนศึกษาดูงานในต่างจังหวัด ข้าพเจ้าเลี้ยงที่จะไป

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 6

ทรงสนะต่อการเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามความรู้ ความรู้สึก และความพร้อมที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการกระทำที่ไร้คุณค่า

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. การศึกษาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อันได้แก่ เกณฑ์อายุ ระดับการศึกษา ภูมิลำเนา ทำให้เสียเวลา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. การติดตามข่าวสารต่างๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างสม่ำเสมอ เป็นหน้าที่ที่ควรกระทำ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. การเปิดเวทีรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้าน เป็นการกระทำที่มีประโยชน์

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดที่ทราบข่าวว่าคนในหมู่บ้านไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริจาคเงิน สิ่งของให้แก่ผู้ยากไร้ในชุมชน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ต้องเข้าร่วมในโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น การปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ การเป็นแนวร่วมคอยให้ความรู้แก่เยาวชนได้ทราบถึงพิษภัยของยาเสพติด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ข้าพเจ้าตั้งใจจะไปตรวจดูรายชื่อของตนเอง ก่อนมีการเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม้ว่าจะติดธุระ ข้าพเจ้าก็ตั้งใจจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. เมื่อมีผู้ใดวิจารณ์การทำงานของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าพร้อมจะนำคำวิจารณ์นั้นไปบอกต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เขาได้ปรับปรุงตนเอง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. เมื่อผู้ใดตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นญาติกับข้าพเจ้า
ข้าพเจ้าพร้อมจะทักท้วงไม่ให้เกิดการตรวจสอบนั้นขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตอนที่ 7
การรับรู้ตนเองทางการเมือง

คำชี้แจงในการตอบ

แบบสอบถามตอนนี้ เป็นข้อคำถามที่สอบถามการรับรู้ว่าคุณมีความสำคัญและสามารถทำความเข้าใจการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน เมื่ออ่านข้อคำถามแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. ข้าพเจ้าทราบว่าตนเอง มีคุณสมบัติครบถ้วนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น มีอายุครบตามเกณฑ์ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอบต. นั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. ข้าพเจ้าคิดว่าข้อเสนอต่างๆที่ข้าพเจ้านำเสนอผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พวกเขาจะนำไปเป็นแนวทางในแก้ปัญหาของชุมชน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ข้าพเจ้าเป็นประชาชนทั่วไป ไม่ได้อยู่ในฐานะที่จะวิจารณ์การบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. เมื่อถนนในหมู่บ้านเป็นหลุม เป็นบ่อ ข้าพเจ้ารู้ว่าจะต้องไปแจ้งต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลของหมู่บ้าน เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุง

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. บางครั้งการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ดูเหมือนว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อนเกินกว่าที่ข้าพเจ้าจะเข้าใจ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. ข้าพเจ้ามีความเกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าการที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ข้าพเจ้าไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบล หากการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับข้าพเจ้า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ชื่อแบบสอบถามที่ใช้แทนตัวแปรในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลบุคคล แทน ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 การเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แทน พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 ข่าวสารการเมือง แทน การรับข่าวสารทางการเมือง

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์กับเพื่อนทางการเมือง แทน สัมพันธภาพทางการเมืองกับเพื่อน

ตอนที่ 5 เข้าร่วมกลุ่มในท้องถิ่น แทน การเข้าร่วมกับกลุ่มในท้องถิ่น

ตอนที่ 6 ทัศนคติการเข้าร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล แทน เจตคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 7 การรับรู้ตนเองทางการเมือง แทน ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

ภาคผนวก ค

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

**ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ในองค์การบริหารส่วนตำบล**

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.562	13.	.673
2.	.483	14.	.367
3.	.466	15.	.444
4.	.400	16.	.561
5.	.384	17.	.575
6.	.577	18.	.569
7.	.555	19.	.552
8.	.397	20.	.383
9.	.574	21.	.629
10.	.522	22.	.541
11.	.454	23.	.453
12.	.500	$\alpha = .89$	

**ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเมือง**

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางการเมือง

การรับข่าวสารทางการเมือง				สัมพันธภาพทาง การเมืองกับเพื่อน		การเข้าร่วมกับกลุ่ม ในท้องถิ่น	
ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r	ข้อที่	r
1) 1.1	.391	1.2	.349	1.	.442	1.	.191
2) 2.1	.402	2.2	.412	2.	.278	2.	.332
3) 3.1	.501	3.2	.388	3.	.395	3.	.394
4) 4.1	.690	4.2	.589	4.	.462	4.	.265
5) 5.1	.578	5.2	.520	5.	.401	5.	.177
6) 6.1	.612	6.2	.571	6.	.255	6.	.192
7) 7.1	.767	7.2	.680	7.	.542	7.	.232
8) 8.1	.467	8.2	.484	8.	.531	8.	.187
9) 9.1	.527	9.2	.578	$\alpha = .71$		9.	.375
$\alpha = .89$						$\alpha = .61$	

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r)
และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามลักษณะทางจิต

ตาราง 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมกับคะแนนรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามลักษณะทางจิต

เจตคติต่อการมี ส่วนร่วมทาง การเมืองในอบต.		ความรู้สึกรู้สึกมี สมรรถนะทาง การเมือง	
ข้อที่	r	ข้อที่	r
1.	.294	1.	.337
2.	.764	2.	.173
3.	.216	3.	.198
4.	.327	4.	.084
5.	.257	5.	.129
6.	.223	6.	.110
7.	.158	7.	.209
8.	.302	$\alpha = .55$	
9.	.377		
10.	.139		
11.	.525		
12.	.419		
$\alpha = .68$			

ภาคผนวก ง

หนังสือราชการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5731, 5646

ที่ ศธ 0519.12/๖๔๗

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ปรุยุคค์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่" โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยอุฎ และ อาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์คุณหญิง โยเลลา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมือง และลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ หรือร่วมกันได้ส่งแบบสอบถามการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๗๔๑๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 22 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ๖ พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทาง
การเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนใน
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยจุล และ อาจารย์พรณี
บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ
อาจารย์วรรณะ บรรจง เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและ
ลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหาร
ส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญ
นายพิทพิชัย ธรรมอุดม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเลข: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาลัดคิวโทรศัพท์ โทรทัศน์ มือถือ 086 - 5305453

ที่ ศษ 0519.12/ว 494

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

๑7 ตุลาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย วรรณอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่" โดยมี อาจารย์อุเทนนา ไชยกุล และ อาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคคลกรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายพิทพิชัย วรรณอุดม และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิต โทรทัศน์ มือถือ 086 - 5305453

ที่ ศธ 0519.12/2550

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตยืมทรัพย์สินเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย วรรณอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์อุทธนา ไชยจุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอข้อมูลเอกสารดังนี้ 1) ข้อมูลเอกสารจำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน (จำนวนครัวเรือน, ประชากร แยกชาย-หญิง) 2) ข้อมูลเอกสารรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้มาชุมชน (ฝ่ายปกครอง) หรือผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งอยู่และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2549 - มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตยืม ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย วรรณอุดม ได้รับข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ มอธ 086 - 5305453

ที่ ศธ 0519.12/ว.ร.ค.

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลขุนคอง

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความร่วมมือทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยจุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอข้อมูลเอกสารดังนี้ 1) ข้อมูลเอกสารจำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน (จำนวนครัวเรือน, ประชากร แยกชาย-หญิง) 2) ข้อมูลเอกสารรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน (ฝ่ายปกครอง) หรือผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์มือถือ ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2549 - มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/2549

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

จ. ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร้องวัวแดง

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอข้อมูลเอกสารดังนี้ 1) ข้อมูลเอกสารจำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน (จำนวนครัวเรือน, ประชากร, แยกชาย-หญิง) 2) ข้อมูลเอกสารรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน (ฝ่ายปกครอง) หรือผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2549 - มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอกวามอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ นีติ 086-5305453

ที่ ศธ 0519-12/...

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมคุณม นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือน ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอข้อมูลเอกสารดังนี้ 1) ข้อมูลเอกสารจำนวนประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน (จำนวนครัวเรือน, ประชากร แยกชาย-หญิง) 2) ข้อมูลเอกสารรายชื่อสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำชุมชน (ฝ่ายปกครอง) หรือผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้าน พร้อมทั้งที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2549 - มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์ ให้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมคุณม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติสิद् โทรศัพท์ มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/ว 867

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

7 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 8 ตำบลจันทบูร

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์อุทุมพรนา ไข่อุบล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 40 คน ลองแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2549 - มกราคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงสิริ จิระเดชกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 086 - 5305453

ที่ ศธ 0519.12/8๘๔ 3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110

๗ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 ตำบลสันทราย

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย หารรรษอุดม นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์อุทธนา ไชยจุลกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิติมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอกวามอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย หารรรษอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศรี จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/๕๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขออนุมัติการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่นานนท์ 4 ตำบลสันทราย

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยอุกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติการวิจัย ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/3 041

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ ตำบลขุนคอง

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไขอรรถกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรทัศน์ นีธธิ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/1038

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตงูมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒4 มกราคม 2550

เรื่อง ขอลาความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ท่านอธิการบดี

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย วรรณอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่" โดยมี อาจารย์อุทตนา ไชยกุล และอาจารย์พรรณิ บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณี นี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 91 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย วรรณอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519 12/ ๒๐ ๒๕๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

12 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8 ตำบลร้องวัวแดง

เนื่องด้วย นายพิททิษฐ์ วรรณอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่" โดยมี อาจารย์ยุทธนา ไชยจุล และอาจารย์พรรณิ บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน คอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิททิษฐ์ วรรณอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ นือถือ 086 - 5305453

ที่ ศธ 0519.12/๑.๔.๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๗ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตขอความเห็นชอบการวิจัย

เรียน ท่านอธิการบดี

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่" โดยมี อาจารย์อุทธรณ์ ไชยสุกุล และอาจารย์พรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน คอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตเห็นชอบ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พญศิริ จิระเศวกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063 , 02-6641000 ต่อ 5731 , 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ มือถือ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/๙๐๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๖ ธันวาคม 2549

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่นานนท์ 6 คำบลแม่สา

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย ธรรมอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์อุทธรณ์ ไขยอุกุล และอาจารย์พรรณี บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 50 คน คอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2550

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย ธรรมอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรทัศน์ นี้อธิ 086-5305453

ที่ ศธ 0519.12/1057

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๒๔ มกราคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ท่านอธิการบดี

เนื่องด้วย นายพิทพิชัย วรรณอุดม นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่” โดยมี อาจารย์อุทธรณ์ ไขยอุกุล และอาจารย์พรรณิ บุญประกอบ เป็นคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 63 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง สภาพแวดล้อมทางการเมืองและลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของหัวหน้าครัวเรือนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเชียงใหม่ ในระหว่างเดือน มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๐

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตฯ ได้โปรดพิจารณาให้ นายพิทพิชัย วรรณอุดม ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-6495063, 02-6641000 ต่อ 5731, 5646

หมายเหตุ: สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 086-5305453

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	พิทพิชัย หรรษอุดม
วันเดือนปีเกิด	19 กันยายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	18 หมู่ 10 ตำบลสามเรือน อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย 64120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนอุดรดิตถ์
พ.ศ. 2545	สังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2548	รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมือง การปกครองเปรียบเทียบ จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2550	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ